

II

828 ΑΘ. Τούτων μὴν ἐχόμενά ἐστιν τάξασθαι μὲν καὶ νομοθετήσασθαι ἑορτὰς μετὰ τῶν ἐκ Δελφῶν μαντείων, αἵτινες θυσίαι καὶ θεοῖς οἰστισιω ἄμεινον καὶ λῶον θουούση τῇ πόλει γίγνυντ' ἂν· πότε δὲ καὶ πόσαι τὸν ἀριθμὸν, σχεδὸν ἴσως
5 ἡμέτερον ἂν νομοθετεῖν ἐνιά γ' αὐτῶν εἶη.

ΚΛ. Τάχ' ἂν τὸν ἀριθμὸν.

ΑΘ. Τὸν ἀριθμὸν δὴ λέγωμεν πρῶτον· ἔστωσαν γὰρ τῶν
b μὲν πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ τριακοσίων μηδὲν ἀπολείπουσαι, ὅπως ἂν μία γέ τις ἀρχὴ θύῃ θεῶν ἢ δαιμόνων τινὶ ἀεὶ ὑπὲρ πόλεως τε καὶ αὐτῶν καὶ κτημάτων. ταῦτα δὲ συνελθόντες ἐξηγηταὶ καὶ ἱερεῖς ἰερείαι τε καὶ μάντιες μετὰ νομοφυλάκων
5 ταξάντων ἂ παραλείπειν ἀνάγκη τῷ νομοθέτῃ· καὶ δὴ καὶ αὐτοῦ τούτου χρὴ γίγνεσθαι ἐπιγνώμονας τοῦ παραλειπομένου τούτους τοὺς αὐτοὺς. ὁ μὲν γὰρ δὴ νόμος ἐρεῖ δώδεκα μὲν
c ἑορτὰς εἶναι τοῖς δώδεκα θεοῖς, ὧν ἂν ἡ φυλὴ ἐκάστη ἐπώνυμος ᾗ, θύοντας τούτων ἐκάστοις ἔμμηνα ἱερά, χορούς τε καὶ ἀγῶνας μουσικούς, τοὺς δὲ γυμνικούς, κατὰ τὸ πρέπον προσνέοντας τοῖς θεοῖς τε αὐτοῖς ἅμα καὶ ταῖς ὥραις ἐκά-
5 σταις, γυναικείας τε ἑορτὰς, ὅσαις χωρὶς ἀνδρῶν προσήκει καὶ ὅσαις μὴ, διανέμοντας. ἔτι δὲ καὶ τὸ τῶν χθονίων καὶ ὄσους αὐθροὺς οὐρανόους ἐπονομαστέον καὶ τὸ τῶν τούτοις ἐπομένων οὐ συμμεικτέον ἀλλὰ χωριστέον, ἐν τῷ τοῦ Πλού-
d τωνος μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ κατὰ τὸν νόμον ἀποδιδόντας, καὶ οὐ δυσχερατέον πολεμικοῖς ἀνθρώποις τὸν τοιοῦτον θεόν, ἀλλὰ τιμητέον ὡς ὄντα ἀεὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει ἄριστον·
| κοινωνία γὰρ ψυχῇ καὶ σώματι διαλύσεως οὐκ ἔστιν ἢ
5 κρεῖττον, ὡς ἐγὼ φαίην ἂν σπουδῇ λέγων. πρὸς τούτοις δὲ διάνοιαν χρὴ σχεῖν τοὺς διαιρήσοντας ἰκανῶς ταῦτα τοιάνδε, ὡς ἔσθ' ἡμῖν ἢ πόλις οἶαν οὐκ ἂν τις ἐτέραν εὔροι τῶν νῦν

c 4 ὥραις A L O : μοίραις γρ. L O d 6 διάνοιαν L O² et in marg.
A³: ἄνοιαν A et (ut vid.) O χρὴ σχεῖν A O : γρ. δεῖ ἔχειν O et ἔχειν in marg. L

περὶ χρόνου σχολῆς καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐξουσίας, δεῖ δὲ
 αὐτήν, καθάπερ ἓνα ἄνθρωπον, ζῆν εὖ· τοῖς δὲ εὐδαιμόνως 829
 ζῶσι ὑπάρχειν ἀνάγκη πρῶτον τὸ μῆθ' ἑαυτοὺς ἀδικεῖν μήτε
 ὑφ' ἐτέρων αὐτοὺς ἀδικεῖσθαι. τούτοις δὲ τὸ μὲν οὐ πᾶν
 χαλεπόν, τοῦ δὲ μὴ ἀδικεῖσθαι κτήσασθαι δύναμιν παγχά-
 λεπον, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτὸ τελέως σχεῖν ἄλλως ἢ τελέως 5
 γενόμενον ἀγαθόν· ταῦτόν δὲ τοῦτο ἔστι καὶ πόλει ὑπάρχειν,
 γενομένη μὲν ἀγαθῇ βίος εἰρηνικός, πολεμικὸς δὲ ἔξωθέν τε
 καὶ ἔνδοθεν, ἂν ἢ κακῇ. τούτων δὲ ταύτῃ σχεδὸν ἐχόντωνι,
 οὐκ ἐν πολέμῳ τὸν πόλεμον ἐκάστοις γυμναστέον, ἀλλ' ἐν b
 τῷ τῆς εἰρήνης βίῳ. δεῖ τοῦνν πόλιν ἐκάστου μηνὸς νοῦν
 κεκτημένην στρατεῦεσθαι μὴ ἔλαττον μίας ἡμέρας, πλείους
 δέ, ὡς ἂν καὶ τοῖς ἄρχουσι σινδοκῆ, μηδὲν χειμῶνας ἢ
 καύματα διευλαβουμένους, αὐτοὺς τε ἄμα καὶ γυναῖκας καὶ 5
 παῖδας, ὅταν ὡς παιδημίαν ἐξάγειν δόξῃ τοῖς ἄρχουσι, τοτὲ
 δὲ καὶ κατὰ μέρη· καὶ τινὰς αἰεὶ παιδιὰς μηχανᾶσθαι καλῶς
 ἄμα θυσίαις, ὅπως ἂν γίγνῃται μάχαι τινὲς ἑορταστικάι,
 μιμούμεναι τὰς πολεμικὰς ὅτι μάλιστα ἐναργῶς μάχας. c
 νικητήρια δὲ καὶ ἀριστεία ἐκάστοισι τούτων δεῖ διαρέμειν
 ἐγκώμιά τε καὶ ψόγους ποιεῖν ἀλλήλοις, ὁποῖός τις ἂν ἕκαστος
 γίγνηται κατὰ τε τοὺς ἀγῶνας ἐν παντί τε αὐτῷ βίῳ, τὸν
 τε ἀριστον δοκοῦντα εἶναι κοσμοῦντας καὶ τὸν μὴ ψέγοντας. 5
 ποιητῆς δὲ ἔστω τῶν τοιούτων μὴ ἅπας, ἀλλὰ γεγοῶς πρῶτον
 μὲν μὴ ἔλαττον πεντήκοντα ἐτῶν, μηδ' αὐτῶν ὁπόσοι ποιήσῃ
 μὲν καὶ μούσαν ἰκανῶς κεκτημένοι ἐν αὐτοῖς εἰσιν, καλὸν δὲ
 ἔργον καὶ ἐπιφανὲς μηδὲν δράσαντες πώποτε· ὅσοι δὲ ἀγαθοὶ d
 τε αὐτοὶ καὶ τίμιοι ἐν τῇ πόλει, ἔργων ὄντες δημοιουργοὶ
 καλῶν, τὰ τῶν τοιούτων ἀδέσθω ποιήματα, εἴαν καὶ μὴ
 μουσικὰ πεφύκη. κρίσις δὲ αὐτῶν ἔστω παρά τε τῷ παιδευτῇ
 καὶ τοῖς ἄλλοις νομοφύλαξι, τοῦτο ἀποδιδόντων αὐτοῖς γέρας, 5
 παρρησίαν ἐν μούσαις εἶναι μόνοις, τοῖς δὲ ἄλλοις μηδεμίαν

a 2 μῆθ' ἑαυτοὺς ἀδικεῖν in marg. A² O²: om. A: μῆθ' ἑαυτοὺς ἀδικεῖν
 ἄλλους L O: μήτε ἀδικεῖν ἄλλους γρ. O Stob. b 7 παιδιᾶς A

- ἐξουσίαν γίνεσθαι, μηδέ τινα τολμᾶν ἄδειν ἀδόκιμον μούσαν
 μὴ κρινάντων τῶν νομοφυλάκων, μηδ' ἂν ἡδίων ἢ τῶν Θα-
 e μύρου τε καὶ Ὀρφείων ὕμνων, ἀλλ' ὅσα τε ἱερὰ κριθέντα
 ποιήματα ἐδόθη τοῖς θεοῖς, καὶ ὅσα ἀγαθῶν ὄντων ἀνδρῶν
 ψέγοντα ἢ ἐπαινοῦντά τινας ἐκρίθη μετρίως δρᾶν τὸ τοι-
 οὔτον. τὰ αὐτὰ δὲ λέγω στρατείας τε περὶ καὶ τῆς ἐν ποιήσεσι
 5 παρρησίας γυναιξί τε καὶ ἀνδράσιν ὁμοίως γίνεσθαι δεῖν.
 χρῆ δὲ ἀναφέρειν παραδεικνύντα ἑαυτῷ τὸν νομοθέτην τῷ
 λόγῳ· Φέρε, τίνας ποτὲ τρέφω τὴν πόλιν ὄλην παρα-
 830 σκευάσας; ἄρ' οὐκ ἀθλητὰς τῶν μεγίστων ἀγῶνων, οἷς
 ἀνταγωνιστὰι μυριοὶ ὑπάρχουσι; Καὶ πάνυ γε, φαίη τις ἂν
 ὀρθῶς λέγων. Τί δήτα; εἰ πύκτας ἢ παγκρατιαστὰς ἐτρέ-
 φομεν ἢ τι τῶν τοιούτων ἕτερον ἀγωνισμάτων ἀθλοῦντας,
 5 ἄρα εἰς αὐτὸν ἂν ἀπηντῶμεν τὸν ἀγῶνα, ἐν τῷ πρόσθεν
 χρόνῳ οὐδενὶ καθ' ἡμέραν προσμαχόμενοι; ἢ πύκται γε ὄντες
 παμπόλλας ἂν ἡμέρας ἔμπροσθεν τοῦ ἀγῶνος ἐμανθάνομέν
 b τε ἂν μάχεσθαι καὶ διεπονούμεθα, μιμούμενοι πάντα ἐκεῖνα
 ὑπόσοις ἐμέλλομεν εἰς τότε χρήσεσθαι περὶ τῆς νίκης δια-
 μαχόμενοι, καὶ ὡς ἐγγύτατα τοῦ ὁμοίου ἴοντες, ἀντὶ ἱμάντων
 σφάϊρας ἂν περιεδοῦμεθα, ὅπως αἱ πληγαὶ τε καὶ αἱ τῶν
 5 πληγῶν εὐλάβειαι διεμελετῶντο εἰς τὸ δυνατὸν ἰκανῶς, εἰ
 τέ τις ἡμῖν συγγυμναστῶν συνέβαινε ἀπορία πλειῶν, ἄρ'
 ἂν δείσαντες τὸν τῶν ἀνοήτων γέλωτα οὐκ ἂν ἐτολμῶμεν
 κρεμαννύντες εἶδωλον ἄψυχον γυμνάζεσθαι πρὸς αὐτό; καὶ
 c ἔτι πάντων τῶν τε ἐμψύχων καὶ τῶν ἀψύχων ἀπορήσαντές
 ποτε, ἐν ἐρημίᾳ συγγυμναστῶν ἄρα γε οὐκ ἐτολμήσαμεν ἂν
 αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς σκιαμαχεῖν ὄντως; ἢ τί ποτε ἄλλο
 τὴν τοῦ χειρονομεῖν μελέτην ἂν τις φαίη γεγονέναι;
- 5 ΚΑ. Σχεδόν, ὦ ξένε, οὐδὲν ἄλλο γε πλὴν τοῦτο αὐτὸ ὁ
 σὺ νῦν ἔφθεγξαι.

ΑΘ. Τί οὖν; τὸ τῆς πόλεως ἡμῖν μάχιμον ἢ χεῖρόν τι

e 1 ὀρφείων in marg. iterat A² e 2 ὄντων A L O : ὄντα I² O²
 b 4 περιεδοῦμεθα A² (δου in marg.) O et in textu fecit a : περιελοῦμεθα
 A L O² (λ s. v.) c 2 ἐρημίαις Vat. 1029 et fecit O² (αις s. v.)

παρασκευασάμενον τῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν εἰς τὸν μέγιστον
 τῶν ἀγῶνων ἐκάστοτε τολμήσει παριέναι, διαμαχοόμενον περὶ
 ψυχῆς καὶ παίδων καὶ χρημάτων καὶ ὅλης τῆς πόλεως; καὶ d
 ταῦτα δὴ φοβηθεῖς αὐτῶν ὁ νομοθέτης τὰ πρὸς ἀλλήλους
 γυμνάσια μὴ φαίνηταί τισιν γελοῖα, οὐκ ἄρα νομοθετήσει,
 στρατεύεσθαι προστάτων μάλιστα μὲν ἐκάστης ἡμέρας τὰ
 γε σμικρὰ χωρὶς τῶν ὄπλων, χορούς τε εἰς ταῦτα ἅμα καὶ 5
 γυμναστικὴν πᾶσαν συντείνων, τὰς δὲ οἶόν τινας μείζους
 τε καὶ ἐλάττους γυμνασίας μὴ ἔλαττον ἢ κατὰ μῆνα ἕκαστον
 ποιεῖσθαι προστάξει, ἀμίλλας τε πρὸς ἀλλήλους ποιουμένους
 κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν, ἐπὶ κατάληψιν χωρίων ἀμιλλωμέ- e
 νους καὶ ἐνέδρας, καὶ πᾶσαν μιμουμένους τὴν πολεμικήν,
 ὄντως σφαιρομαχεῖν τε καὶ βολαῖς ὡς ἐγγύτατα τῶν
 ἀληθῶν, χρωμένους ὑποκινδύνοις βέλεσιν, ὅπως μὴ παντά-
 πασιν ἄφοβος ἢ πρὸς ἀλλήλους γίγνηται παιδιὰ, δείματα δὲ 5
 παρέχη καὶ τινα τρόπον δηλοῖ τὸν τε εὐψυχον καὶ τὸν μί-
 καὶ τοῖς μὲν τιμάς, τοῖς δὲ καὶ ἀτιμίας διανέμων ὀρθῶς, τὴν 831
 πόλιν ὅλην εἰς τὸν ἀληθινὸν ἀγῶνα διὰ βίου παρασκευάζη
 χρησίμην, καὶ δὴ καὶ τινος ἀποθανόντος οὕτως, ὡς ἀκουσίον
 τοῦ φόνου γενομένου, τιθῆ τὸν ἀποκτείναντα κατὰ νόμον
 καθαρθέντα καθαρὸν εἶναι χεῖρας, ἡγούμενος ἀνθρώπων μὲν 5
 τελευτησάντων μὴ πολλῶν, ἑτέρους πάλιν οὐ χείρους φύ-
 σεσθαι, φόβου δὲ οἶον τελευτήσαντος, ἐν πᾶσιν τοῖς τοιούτοις
 βάσανον οὐχ εὐρήσειν τῶν τε ἀμειόνων καὶ χειρόνων, οὐ
 σμικρῷ πόλει μείζον κακὸν ἐκείνου; b

ΚΛ. Συμφαίμεν ἂν ἡμεῖς γε, ὦ ξένε, τὰ τοιαῦτα δεῖν καὶ
 νομοθετεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν πόλιν ἅπασαν.

ΑΘ. Ἄρ' οὖν γιννώσκομεν ἅπαντες τὴν αἰτίαν διότι ποτὲ
 νῦν ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ τοιαύτη χορεία καὶ ἀγωνία σχεδὸν 5

c9 διαμαχοόμενον Vat. 1029 et fecit O² (v s. v.) : διαμαχοόμενον A L O
 d 1 καὶ (post ψυχῆς) A O : τε καὶ O² d 4 μὲν O² : om. A L O
 d 7 τε καὶ ἐλάττους secl. Hermann e 4 ἀληθῶν A et fecit O²
 (v s. v.) : ἀληθῶς L O a 8 βάσανον οὐχ] βασκα οὐχ Λ (sed anon
 supra κα A²)

οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἔστιν, εἰ μὴ πάνυ τι σμικρά; ἢ φῶμεν δι' ἀμαθίαν τῶν πολλῶν καὶ τῶν τιθέντων αὐτοῖς τοὺς νόμους;

ΚΛ. Τάχ' ἄν.

- c ΑΘ. Οὐδαμῶς, ὦ μακάριε Κλεωῖα· δύο δὲ χρῆ φάναι τούτων αἰτίας εἶναι καὶ μάλα ἱκανάς.

ΚΛ. Ποίας;

- ΑΘ. Τὴν μὲν ὑπ' ἔρωτος πλούτου πάντα χρόνον ἄσχολον
 5 ποιούντος τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι πλὴν τῶν ἰδίων κτημάτων, ἐξ ὧν κρεμαμένη πᾶσα ψυχὴ πολίτου παντὸς οὐκ ἄν ποτε δύναίτο τῶν ἄλλων ἐπιμέλειαν ἴσχειν πλὴν τοῦ καθ' ἡμέραν κέρδους· καὶ ὅτι μὲν πρὸς τοῦτο φέρει μάθημα ἢ καὶ ἐπιτήδευμα, ἰδίᾳ πᾶς μαθάνειν τε καὶ ἀσκεῖν ἐτοιμότητός ἐστιν,
 d τῶν δὲ ἄλλων καταγελαῖ. τοῦτο μὲν ἐν καὶ ταύτην μίαν αἰτίαν χρῆ φάναι τοῦ μήτε τοῦτο μήτ' ἄλλο μηδὲν καλὸν κάγαθὸν ἐθέλειν ἐπιτήδευμα πόλιν σπουδάζειν, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀπληστίαν πᾶσαν μὲν τέχνην
 5 καὶ μηχανήν, καλλίω τε καὶ ἀσχημονεστέραν, ἐθέλειν ὑπομένειν πάντα ἄνδρα, εἰ μέλλει πλούσιος ἔσσεσθαι, καὶ πρᾶξιν πράττειν ὄσιόν τε καὶ ἀνόσιον καὶ πάντως αἰσχροῦ, μηδὲν δυσχεραίνοντα, ἐὰν μόνον ἔχη δύναμιν καθάπερ θηρίω τοῦ
 e φαγεῖν παντοδαπὰ καὶ πιεῖν ὡσαύτως καὶ ἀφροδισίων πᾶσαν πάντως παρασχεῖν πλησμονήν.

ΚΛ. Ὅρθῶς.

- ΑΘ. Αὕτη μὲν τοίνυν, ἣν λέγω, μία κείσθω διακωλύουσα
 5 αἰτία τοῦ μήτε ἄλλο καλὸν μήτε τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἱκανῶς ἐῶσα ἀσκεῖν τὰς πόλεις, ἀλλ' ἐμπόρους τε καὶ ναυκλήρους καὶ διακόνοους πάντως τοὺς φύσει κοσμίους τῶν ἀνθρώπων ἀπεργαζομένη, τοὺς δὲ ἀνδρείους ληστὰς καὶ τοιχωρύχους καὶ
 832 ἱεροσύλους καὶ πολεμικοὺς καὶ τυραννικοὺς ποιούσα, καὶ μάλ' ἐνίοτε οὐκ ἀφνεῖς ὄντας, δυστυχοῦντάς γε μὴν.

ΚΛ. Πῶς λέγεις;

b 6 τι σμικρά] τις μικρά Winckelmann
 ποιούντες O² (ε s. v.) e 5 τοῦ secl. Ast
 Hermann

c 5 ποιούντος A L O:
 e 6 ἐῶσα secl.

ΑΘ. Πῶς μὲν οὖν αὐτοὺς οὐ λέγοιμ' ἂν τὸ παράπαν
 δυστυχεῖς, οἷς γε ἀνάγκη διὰ βίου πεινώσω τὴν ψυχὴν αἰεὶ 5 ὕ
 τὴν αὐτῶν διεξελεθεῖν;

ΚΛ. Αὕτη μὲν τοίνυν μία· τὴν δὲ δὴ δευτέραν αἰτίαν
 τίνα λέγεις, ὦ ξένε;

ΑΘ. Καλῶς ὑπέμνησας.

ΚΛ. Αὕτη μὲν δὴ, φῆς σύ, μία, ἢ διὰ βίου ἄπληστος 10
 ζήτησις, παρέχουσα ἄσχολον ἕκαστον, ἐμπόδιος γίγνεται τοῦ b
 μὴ καλῶς ἀσκεῖν τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἐκάστου. ἔστω· τὴν
 δὲ δὴ δευτέραν λέγε.

ΑΘ. Μῶν οὐ λέγειν ἀλλὰ διατρίβειν δοκῶ δι' ἀπορίαν;

ΚΛ. Οὐκ, ἀλλὰ οἷον μισῶν δοκεῖς ἡμῖν κολάζειν τὸ 5·
 τοιοῦτον ἦθος μᾶλλον τοῦ δέοντος τῷ παραπεπτωκότι λόγῳ.

ΑΘ. Κάλλιστα, ὦ ξένοι, ἐπεπλήξατε· καὶ τὸ μετὰ τοῦτο
 ἀκούοιτ' ἂν, ὡς ἔοικε.

ΚΛ. Λέγε μόνον.

ΑΘ. Τὰς οὐ πολιτείας ἔγωγε αἰτίας εἶναί φημι ἅς 10
 πολλάκις εἶρηκα ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις, δημοκρατίαν καὶ c
 ὀλιγαρχίαν καὶ τυραννίδα. τούτων γὰρ δὴ πολιτεία μὲν
 οὐδεμία, στασιωτεῖαι δὲ πᾶσαι λέγουιτ' ἂν ὀρθότατα· ἐκόν-
 των γὰρ ἐκοῦσα οὐδεμία, ἀλλ' ἀκόντων ἐκοῦσα ἄρχει σὺν
 αἰεὶ τινι βίᾳ, φοβούμενος δὲ ἄρχων ἀρχόμενον οὔτε καλὸν 5
 οὔτε πλούσιον οὔτε ἰσχυρὸν οὔτ' ἀνδρεῖον οὔτε τὸ παράπαν
 πολεμικὸν ἐκὼν ἐάσει γίνεσθαι ποτε. ταῦτ' οὖν ἐστὶ τὰ
 δύο πάντων μὲν μικροῦ διαφερόντως αἴτια, τούτων δ' οὖν
 ὄντως διαφέρει. τὸ δὲ τῆς νῦν πολιτείας, ἣν νομοθετούμενοι
 λέγομεν, ἐκπέφευγεν ἀμφότερα· σχολὴν τε γὰρ ἄγει που d
 μεγίστην, ἐλεύθεροί τε ἀπ' ἀλλήλων εἰσὶ, φιλοχρήματοι δὲ
 ἤκιστ' ἂν, οἴμαι, γίγνοιτ' ἂν ἐκ τούτων τῶν νόμων, ὥστ'
 εἰκότως ἅμα καὶ κατὰ λόγον ἢ τοιαύτη κατάστασις πολι-
 τείας μόνῃ δέξαιτ' ἂν τῶν νῦν τὴν διαπερανθεῖσαν παιδείαν 5

a 10 ἢ L: om. A O b 10 οὐ A O: οὖν O² c 3 στασιωτεῖαι
 in marg. iterat A² d 2 τε A et fecit O² (τ s. v.): δὲ O d 3 γίγνοιτ'
 A O (sed v s. v. A²)

τε ἅμα καὶ παιδιὰν πολεμικήν, ἀποτελεσθεῖσαν ὀρθῶς τῷ λόγῳ.

ΚΛ. Καλῶς.

ΑΘ. Ἄρ' οὖν οὐ τούτοις ἐφεξῆς ἐστὶν μνησθῆναι ποτε
 e περὶ ἀπάντων τῶν ἀγῶνων τῶν γυμνικῶν, ὡς ὅσα μὲν
 αὐτῶν πρὸς πόλεμόν ἐστιν ἀγωνίσματα ἐπιτηδευτέον καὶ
 θετέον ἄθλα νικητήρια, ὅσα δὲ μὴ, χαίρειν ἐατέον; ἂ δ'
 ἐστὶν, ἐξ ἀρχῆς ἄμεινον ῥηθῆναι τε καὶ νομοθετηθῆναι. καὶ
 5 πρῶτον μὲν τὰ περὶ δρόμον καὶ τάχος ὅλως ἄρ' οὐ θετέον;

ΚΛ. Θετέον.

ΑΘ. Ἔστι γοῦν πάντων πολεμικώτατον ἢ σώματος
 ὀξύτης πάντως, ἢ μὲν ἀπὸ τῶν ποδῶν, ἢ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν
 833 χερῶν· φυγεῖν μὲν καὶ ἐλεῖν ἢ τῶν ποδῶν, ἢ δ' ἐν ταῖς
 συμπλοκαῖς μάχῃ καὶ σύστασις ἰσχύος καὶ ῥώμης δεομένη.

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Οὐ μὴν χωρὶς γε ὄπλων οὐδετέρα τὴν μεγίστην
 5 ἔχει χρεῖαν.

ΚΛ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΑΘ. Σταδιοδρόμον δὴ πρῶτον ὁ κῆρυξ ἡμῶν, καθάπερ
 νῦν, ἐν τοῖς ἀγῶσι παρακαλεῖ, ὁ δὲ εἴσεισι ὄπλα ἔχων·
 ψιλῶ δὲ ἄθλα οὐ θήσομεν ἀγωνιστῆ. πρῶτος δὲ εἴσεισι
 10 ὁ τὸ στάδιον ἀμιλλησόμενος σὺν τοῖς ὄπλοις, δεύτερος δὲ
 b ὁ τὸν διάυλον, καὶ τρίτος ὁ τὸν ἐφίππειον, καὶ δὴ καὶ τέ-
 τартος ὁ τὸν δόλιχον, καὶ πέμπτος δὲ ὃν ἀφήσομεν πρῶτον
 ὠπλισμένον, ἐξήκοντα μὲν σταδίων μῆκος πρὸς ἱερὸν Ἄρεώς
 5 τι καὶ πάλιν, βαρύτερον, ὀπλίτην ἐπονομάζοντες, λειοτέρας
 ὁδοῦ διαμιλλώμενον, τὸν δὲ ἄλλον, τοξότην πᾶσαν τοξικὴν
 ἔχοντα στολήν, σταδίων δὲ ἑκατὸν πρὸς Ἀπόλλωνός τε καὶ
 Ἄρτέμιδος ἱερὸν τὴν δι' ὀρῶν τε καὶ παντοίας χώρας ἀμιλλώ-
 c μενον· καὶ τιθέντες τὸν ἀγῶνα μενοῦμεν τούτους, ἕως ἂν
 ἔλθωσι, καὶ τῷ νικῶντι τὰ νικητήρια δώσομεν ἐκάστῳ.

a 8 ὄπλα ἔχων in marg. A² O¹: om. A O
 et fecit A² b 3 ἄρεώς A O: ἄρεός A² O²
 τὴν L O²

b 1 ἐφίππειον Vat. 1029
 b 5 πᾶσαν A O: πᾶσαν

ΚΑ. Ὅρθως.

ΑΘ. Τριτὰ δὴ ταῦτα ἀθλήματα διανοηθῶμεν, ἐν μὲν
 παιδικόν, ἐν δὲ ἀγενείων, ἐν δὲ ἀνδρῶν· καὶ τοῖς μὲν τῶν 5
 ἀγενείων τὰ δύο τῶν τριῶν τοῦ μήκους τοῦ δρόμου θήσομεν,
 τοῖς δὲ παισὶ τὰ τούτων ἡμίσεια, τοξόταις τε καὶ ὀπλίταις
 ἀμιλλωμένοις, γυναιξὶν δέ, κόραις μὲν ἀνήβοις γυμναῖς
 στάδιον καὶ δίαυλον καὶ ἐφίππιον καὶ δόλιχον, ἐν αὐτῷ τῷ d
 δρόμῳ ἀμιλλωμέναις, ταῖς δὲ τριακαίδεκέτεσι μέχρι γάμου
 μενούσαις κοινωνίας μὴ μακρότερον εἴκοσι ἐτῶν μῆδ' ἔλαττον
 ὀκτωκαίδεκα· πρεπούση δὲ στολῇ ταύτας ἐσταλμένας κατα-
 βατέον ἐπὶ τὴν ἀμιλλαν τούτων τῶν δρόμων. καὶ τὰ μὲν 5
 περὶ δρόμους ἀνδράσι τε καὶ γυναιξὶ ταῦτα ἔστω· τὰ δὲ
 κατ' ἰσχύν, ἀντὶ μὲν πάλης καὶ τῶν τοιούτων, τὰ νῦν ὅσα
 βαρέα, τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις μάχην, ἕνα τε πρὸς ἕνα διαμα- e
 χομένους καὶ δύο πρὸς δύο, καὶ μέχρι δέκα πρὸς δέκα δια-
 μιλλωμένους ἀλλήλοις. ἃ δὲ τὸν μὴ παθόντα ἢ ποιήσαντα δεῖ
 νικᾶν καὶ εἰς ὅποσα, καθάπερ νῦν ἐν τῇ πάλῃ διανομοθετή-
 σαντο οἱ περὶ τὴν πάλην αὐτὴν τί τοῦ καλῶς παλαίουτος 5
 ἔργον καὶ μὴ καλῶς, ταῦτόν δὴ καὶ τοὺς περὶ ὀπλομαχίαν
 ἄκρους παρακαλοῦντας, χρὴ τούτους συννομοθετεῖν κελεύειν
 τίς νικᾶν ἄρα δίκαιος περὶ ταύτας αὐτὰς μάχας, ὅτι μὴ
 παθῶν ἢ δράσας, καὶ τὸν ἠττώμενον ὡσαύτως ἦτις διακρίνει 834
 τάξις. ταῦτὰ δὲ καὶ περὶ τῶν θηλειῶν ἔστω νομοθετούμενα
 τῶν μέχρι γάμου. πελταστικὴν δὲ ὄλην ἀντιστήσαντας δεῖ
 τῇ τοῦ παγκρατίου μάχῃ, τόξοις καὶ πέλταις καὶ ἀκουτίοις
 καὶ λίθῳ ἐκ χειρός τε καὶ σφενδόνας ἀμιλλωμένων, διαθε- 5
 μένους αὐτῶν περὶ τούτων νόμους, τῷ κάλλιστα ἀποδιδόντι τὰ
 περὶ ταῦτα νόμιμα τὰ γέρα καὶ τὰς νίκας διαρέμειν. τὸ δὲ
 μετὰ ταῦτα ἵππων δὴ περὶ ἀγῶνος γίγνοιτο ἐξῆς ἀννομοθε- b

c 8 ἀνήβοις] ἀγήμοις A: corr. A² (γ eras. et add. ν extra v.)
 d 1 ἐφίππειον fecit A²: ἐφιππον Eus. d 3 μενούσαις Eus.: μὲν
 οὔσαις libri: μενούσης Boeckh d 4 ταύταις ἐσταλμέναις Eus.
 e 3 ἢ ΑΟ: ἢ μὴ Ο² e 7 νομοθετεῖν Eus. a 5 λίθῳ ci. Schneider:
 λίθων libri: λίθων βολῇ Aldina

τούμενα· ἵππων δὲ ἡμῖν χρεία μὲν οὔτε τις πολλῶν οὔτε
 πολλή, κατὰ γε δὴ Κρήτην, ὥστε ἀναγκαῖον καὶ τὰς σπουδὰς
 ἐλάττους γίγνεσθαι τὰς τε ἐν τῇ τροφῇ καὶ τὰς περὶ ἀγωνίαν
 5 αὐτῶν. ἄρματος μὲν οὖν καὶ τὸ παράπαν οὔτε τις τροφεὺς
 ἡμῖν ἐστὶν οὔτε τις φιλοτιμία πρὸς ταῦτα οὐδενὶ γίγνοιτ'
 ἂν λόγον ἔχουσα, ὥστε τούτου μὲν ἀγωνιστὰς, οὐκ ἐπιχώριον,
 ἔσται τιθέντας νοῦν μήτε ἔχειν μήτε δοκεῖν κεκτηῆσθαι·
 c μονίπποις δὲ ἄθλα τιθέντες, πῶλοισ τε ἀβόλοισ καὶ τελείων
 τε καὶ ἀβόλων τοῖς μέσοισ καὶ αὐτοῖς δὴ τοῖς τέλος ἔχουσι,
 κατὰ φύσιν τῆς χώρας ἂν τὴν ἵππικὴν παιδίαν ἀποδιδούμεν.
 ἔστω δὴ τούτων τε αὐτῶν κατὰ νόμον ἄμιλλά τε καὶ φιλο-
 5 νικία, φυλάρχοις τε καὶ ἱππάρχοις δεδομένη κοινὴ κρίσις
 ἀπάντων τῶν τε δρόμων αὐτῶν καὶ τῶν καταβαινόντων μεθ'
 ὄπλων· ψιλοῖς δὲ ὄπλων οὔτ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς οὔτε ἐνταῦθα
 d τιθέντες ἀγωνίας ὀρθῶς ἂν νομοθετοῦμεν. τοξότης δὲ ἀφ'
 ἵππων Κρής οὐκ ἄχρηστος, οὐδ' ἀκουτιστής, ὥστε ἔστω καὶ
 τούτων παιδείᾳ χάρις ἕρις τε καὶ ἀγωνία. θηλείας δὲ περὶ
 τούτων νόμοις μὲν καὶ ἐπιτάξεσιν οὐκ ἄξια βιάζεσθαι τῆς
 5 κοινωνίας· ἔαν δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔμπροσθεν παιδευμάτων
 εἰς ἔθος ἰόντων ἢ φύσις ἐνδέχεται καὶ μὴ δυσχεραίνῃ παῖδας
 ἢ παρθένους κοινωνεῖν, ἔαν καὶ μὴ ψέγῃ.

Ἄγωνία δὴ νῦν ἤδη καὶ μάθησις γυμναστικῆς, ὅσα τε
 e ἐν ἀγῶσιν καὶ ὅσα καθ' ἡμέραν (ἐν) διδασκάλων ἐκπονού-
 μεθα, πάντως ἤδη πέρασ ἔχει. καὶ δὴ καὶ μουσικῆς τὰ μὲν
 πλείστα ὡσαύτως διαπεπέρανται, τὰ δὲ ῥαψῳδῶν καὶ τῶν
 5 τούτοις ἐπομένων, καὶ ὅσαι ἐν ἑορταῖς ἄμιλλαι χορῶν ἀνα-
 γκαῖαι γίγνεσθαι, ταχθέντων τοῖς θεοῖς τε καὶ τοῖς μετὰ
 θεῶν μηνῶν καὶ ἡμερῶν καὶ ἐνιαυτῶν, κοσμηθήσονται τότε,
 εἴτε τριετηρίδες εἴτε αὖ καὶ διὰ πέμπτων ἐτῶν, εἴθ' ὅπη καὶ
 835 ὅπως ἐννοιοιαν διδόντων τῶν θεῶν τάξεως πέρι διανεμηθῶσιν·
 τότε καὶ τοὺς μουσικῆς ἀγῶνας χρὴ προσδοκᾶν κατὰ μέρος

d 3 παιδείας C. Ritter
 e 1 ἐν add. Winckelmann

d 4 ἄξια O Eus. : ἄξια A L et in marg. O
 a 1 ὅπως (ἂν) Ast

ἀγωνιείσθαι ταχθέντας ὑπό τε ἀθλοθετῶν καὶ τοῦ παιδευτοῦ
 τῶν νέων καὶ τῶν νομοφυλάκων, εἰς κοινὸν περὶ αὐτῶν
 τούτων συνελθόντων καὶ γενομένων νομοθετῶν αὐτῶν, τοῦ
 τε πότε καὶ τίνες καὶ μετὰ τίνων τοὺς ἀγῶνας ποιήσονται
 περὶ ἀπάντων χορῶν καὶ χορείας. οἷα δὲ ἕκαστα αὐτῶν
 εἶναι δεῖ κατὰ λόγον καὶ κατ' ὥδὰς καὶ καθ' ἄρμονίας ῥυθμοῖς
 κραθείσας καὶ ὀρχήσεσι, πολλάκις εἴρηται τῷ πρώτῳ νο-
 μοθέτῃ, καθ' ἃ τοὺς δευτέρους δεῖ μεταδιώκοντας νομοθετεῖν,
 καὶ τοὺς ἀγῶνας προεπόντως ἐκάστοις θύμασιν ἐν χρόνοις
 προσήκουσι νεύμαντας, ἑορτὰς ἀποδοῦναι τῇ πόλει ἑορτάζειν.
 ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἄλλα τοιαῦτα οὔτε χαλεπὸν γινῶναι τίνα
 τρόπον χρὴ τάξεως ἐννόμου λαγχάνειν, οὐδ' αὖ μετατιθέ-
 μενα ἔνθα ἢ ἔνθα μέγα τῇ πόλει κέρδος ἢ ζημίαν ἂν φέροι
 ἃ δὲ μὴ σμικρὸν διαφέρει, πείθειν τε χαλεπόν, θεοῦ μὲν
 μάλιστα ἔργον, εἴ πως οἷόν τε ἦν ἐπιτάξεις αὐτὰς παρ'
 ἐκείνου γίγνεσθαι, νῦν δὲ ἀνθρώπου τολμηροῦ κινδυνεύει
 δεῖσθαι τινος, ὃς παρρησίαν διαφερόντως τιμῶν ἐρεῖ τὰ
 δοκοῦντα ἄριστ' εἶναι πόλει καὶ πολίταις, ἐν ψυχαῖς
 διεφθαρμέναις τὸ πρέπον καὶ ἐπόμενον πάσῃ τῇ πολιτείᾳ
 τάττων, ἐναντία λέγων ταῖς μεγίσταισιν ἐπιθυμίαις καὶ οὐκ
 ἔχων βοηθὸν ἀνθρώπου οὐδένα, λόγῳ ἐπόμενος μόνῳ μόνος.

ΚΛ. Τίν' αὖ νῦν, ὦ ξένε, λόγον λέγομεν; οὐ γάρ πω
 μανθάνομεν.

ΑΘ. Εἰκότως γε· ἀλλὰ δὴ πειράσομαι ἐγὼ φράζειν ὑμῖν
 ἔτι σαφέστερον. ὥς γὰρ εἰς παιδείαν ἦλθον τῷ λόγῳ,
 εἶδον νέους τε καὶ νέας ὁμιλοῦντας φιλοφρόνως ἀλλήλοις·
 εἰσῆλθεν δὴ με, οἷον εἰκός, φοβηθῆναι, συννοήσαντα τί
 τις χρήσεται τῇ τοιαύτῃ πόλει ἐν ἣ δὴ νέοι μὲν νέαι τε
 εὐτρεφεῖς εἰσὶ, πόνων δὲ σφοδρῶν καὶ ἀνελευθέρων, οἳ
 μάλιστα ὕβριν σβεννύασιν, ἀργοί, θυσίαι δὲ καὶ ἑορταὶ καὶ
 χοροὶ πᾶσι μέλουσιν διὰ βίου. τίνα δὴ ποτε τρόπον ἐν

a 4 κοινων A : corr. A² d 4 ἔτι L (ut vid.) O² : τι A O d 6 δὴ
 A O : δέ L d 8 δέ A O : τε O² (τ s. v.) e 1 ὕβριν L (ut vid.)
 O² : ἡμῖν A et (ut vid.) O

ταύτη τῇ πόλει ἀφέξονται τῶν πολλοὺς δὴ πολλὰ ἐπιθυμιῶν
 εἰς ἔσχατα βαλλουσῶν, ὧν ἂν ὁ λόγος προστάτῃ ἀπέ-
 5 χεσθαι, νόμος ἐπιχειρῶν γίγνεσθαι; καὶ τῶν μὲν πολλῶν
 οὐ θαυμαστὸν ἐπιθυμιῶν εἰ κρατοῖ τὰ πρόσθεν νόμιμα ταχ-
 836 θέντα—τὸ γὰρ μὴ πλουτεῖν τε ἐξεῖναι ὑπερβαλλόντως
 ἀγαθὸν πρὸς τὸ σωφρονεῖν οὐ σμικρόν, καὶ πᾶσα ἡ παιδεία
 μετρίους πρὸς τὰ τοιαῦτ' εἴληφεν νόμους, καὶ πρὸς τούτοις
 ἡ τῶν ἀρχόντων ὄψις διηναγκασμένη μὴ ἀποβλέπειν ἄλλοσε,
 5 τηρεῖν δ' αἰεὶ, τοὺς νέους τ' αὐτούς, πρὸς μὲν τὰς ἄλλας
 ἐπιθυμίας, ὅσα γε ἀνθρώπινα, μέτρον ἔχει—τὰ δὲ δὴ τῶν
 ἐρώτων παίδων τε ἀρρένων καὶ θηλειῶν καὶ γυναικῶν ἀνδρῶν
 b καὶ ἀνδρῶν γυναικῶν ὅθεν δὴ μυρία γέγονεν ἀνθρώποις ἰδία
 καὶ ὄλαις πόλεσιν, πῶς τις τοῦτο διευλαβοῖτ' ἂν, καὶ τί
 τεμῶν φάρμακον τούτοις ἐκάστοις τοῦ τοιούτου κωδύνου
 διαφυγῆν εὐρήσει; πάντως οὐ ῥάδιον, ὦ Κλεινία. καὶ γὰρ
 5 οὖν πρὸς μὲν ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἢ Κρήτη τε ἡμῶν ὅλη καὶ ἡ
 Λακεδαίμων βοήθειαν ἐπιεικῶς οὐ σμικρὰν συμβάλλονται
 τιθεῖσι νόμους ἀλλοίους τῶν πολλῶν τρόπων, περὶ δὲ τῶν
 ἐρώτων—αὐτοὶ γὰρ ἔσμεν—ἐναντιοῦνται παντάπασι. εἰ
 c γὰρ τις ἀκολουθῶν τῇ φύσει θήσει τὸν πρὸ τοῦ Λαΐου
 νόμον, λέγων ὡς ὀρθῶς εἶχεν τὸ τῶν ἀρρένων καὶ νέων μὴ
 κοινωνεῖν καθάπερ θηλειῶν πρὸς μεῖξιν ἀφροδισίων, μάρ-
 τυρα παραγόμενος τὴν τῶν θηρίων φύσιν καὶ δεικνὺς πρὸς
 5 τὰ τοιαῦτα οὐχ ἀπτόμενον ἄρρενα ἄρρενος διὰ τὸ μὴ φύσει
 τοῦτο εἶναι, τάχ' ἂν χρωῖτο πιθανῶ λόγῳ, καὶ ταῖς ὑμετέραις
 πόλεσιν οὐδαμῶς συμφωνοῖ. πρὸς δὲ τούτοις, ὁ διὰ παντός
 d φαμεν δεῖν τὸν νομοθέτην τηρεῖν, τοῦτο ἐν τούτοις οὐχ
 ὁμολογεῖ. ζητοῦμεν γὰρ αἰεὶ δὴ τί τῶν τιθεμένων πρὸς
 ἀρετὴν φέρει καὶ τί μὴ φέρε δὴ, τοῦτο ἔαν συγχωρῶμεν

e 3 δὴ πολλὰ A : δὴ πολλαὶ O (teste Bekker) : δὴ καὶ πολλὰς Aldina
 a 2 τὸ] τῷ fecit A² a 5 τ' αὐτούς] ταῦτ' οὖν Aldina b 2 κακὰ
 post πόλεσιν add. Aldina b 4 διαφυγῆν O² : διαφυγεῖν A L O
 c 1 πρὸ τοῦ L et πρὸ s. v. A² O² : τοῦ A O c 6 καὶ] εἰ καὶ Hermann
 d 1 τηρεῖν A et in marg. O² : διατηρεῖν L O

καλὸν ἢ μηδαμῶς αἰσχροὺς νομοθετεῖσθαι τὰ νῦν, τί μέρος
 ἡμῖν συμβάλλοιτ' ἂν πρὸς ἀρετὴν; πότερον ἐν τῇ τοῦ 5
 πεισθέντος ψυχῇ γιγνόμενον ἐμφύσεται τὸ τῆς ἀνδρείας
 ἦθος, ἢ ἐν τῇ τοῦ πείσαντος τὸ τῆς σώφρονος ιδέας γένος;
 ἢ ταῦτα μὲν οὐδεὶς ἂν πεισθείη ποτέ, μᾶλλον δὲ ἅπαν
 τούτου τούναντίον, τοῦ μὲν ταῖς ἡδοναῖς ὑπέικοντος καὶ
 καρτερεῖν οὐ δυναμένου ψέξει πᾶς τὴν μαλακίαν, τοῦ δ' εἰς e
 μίμησιν τοῦ θήλεος λόντος τὴν τῆς εἰκότος ὁμοιότητα ἄρ'
 οὐ μέμψεται; τίς οὖν ἀνθρώπων τοῦτο ὄν τοιοῦτον νομο-
 θετήσῃ; σχεδὸν οὐδεὶς, ἔχων γε ἐν τῷ νῷ νόμον ἀληθῆ.
 πῶς οὖν φαμεν ἀληθὲς τοῦτο εἶναι; τὴν τῆς φιλίας τε καὶ 5
 ἐπιθυμίας ἅμα καὶ τῶν λεγομένων ἐρώτων φύσιν ἰδεῖν 837
 ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει τις ταῦτα ὀρθῶς διανοηθῆσεσθαι· δύο
 γὰρ ὄντα αὐτά, καὶ ἐξ ἀμφοῖν τρίτον ἄλλο εἶδος, ἐν ὄνομα
 περιλαβὼν πᾶσαν ἀπορίαν καὶ σκότον ἀπεργάζεται.

ΚΛ. Πῶς;

5

ΑΘ. Φίλον μὲν που καλοῦμεν ὅμοιον ὁμοίῳ κατ' ἀρετὴν
 καὶ ἴσον ἴσῳ, φίλον δ' αὖ καὶ τὸ δεόμενον τοῦ πεπλουτη-
 κότητος, ἐναντίον ὄν τῷ γένει· ὅταν δὲ ἐκάτερον γίγνηται
 σφοδρόν, ἔρωτα ἐπονομάζομεν.

ΚΛ. Ὅρθως.

b

ΑΘ. Φιλία τοίνυν ἢ μὲν ἀπὸ ἐναντίων δεινὴ καὶ ἀγρία
 καὶ τὸ κοινὸν οὐ πολλάκις ἔχουσα ἐν ἡμῖν, ἢ δ' ἐκ τῶν
 ὁμοίων ἡμερόσ τε καὶ κοινὴ διὰ βίου· μεικτὴ δὲ ἐκ τούτων
 γενομένη πρῶτον μὲν καταμαθεῖν οὐ ῥαδία, τί ποτε βούλοιτ' 5
 ἂν αὐτῷ γενέσθαι τὸν τρίτον ἔρωτά τις ἔχων τοῦτον, ἔπειτα
 εἰς τούναντίον ὑπ' ἀμφοῖν ἐλκόμενος ἀπορεῖ, τοῦ μὲν κελεύ-
 οντος τῆς ὥρας ἄπτεσθαι, τοῦ δὲ ἀπαγορεύοντος. ὁ μὲν
 γὰρ τοῦ σώματος ἐρῶν, καὶ τῆς ὥρας καθάπερ ὀπώρας c
 πειρῶν, ἐμπλησθῆναι παρακελεύεται ἑαυτῷ, τιμὴν οὐδεμίαν
 ἀπονέμων τῷ τῆς ψυχῆς ἡθελῆ τοῦ ἐρωμένου· ὁ δὲ πάρεργον
 μὲν τὴν τοῦ σώματος ἐπιθυμίαν ἔχων, ὀρῶν δὲ μᾶλλον ἢ

5 ἐρώων, τῇ ψυχῇ δὲ ὄντως τῆς ψυχῆς ἐπιτεθυμηκώς, ὕβριον
 ἤγηται τὴν περὶ τὸ σῶμα τοῦ σώματος πλησμονήν, τὸ
 σῶφρον δὲ καὶ ἀνδρείον καὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ τὸ φρόνιμον
 αἰδούμενος ἅμα καὶ σεβόμενος, ἀγνεύειν ἀεὶ μεθ' ἀγνεύοντος
 δ τοῦ ἐρωμένου βούλοισ' ἄν· ὁ δὲ μειχθεὶς ἐξ ἀμφοῖν τρίτος
 ἔρως οὗτός ἐστι' ὃν νῦν διεληλύθαμεν ὡς τρίτον. ὄντων δὲ
 τούτων τοσοῦτων, πότερον ἅπαντας δεῖ κωλύειν τὸν νόμον,
 ἀπείργοντα μὴ γίγνεσθαι ἐν ἡμῖν, ἢ δῆλον ὅτι τὸν μὲν
 5 ἀρετῆς ὄντα καὶ τὸν νέον ἐπιθυμοῦντα ὡς ἄριστον γίγνεσθαι
 βουλοίμεθ' ἄν ἡμῖν ἐν τῇ πόλει ἐνεῖναι, τοὺς δὲ δύο,
 εἰ δυνατὸν εἴη, κωλύοιμεν ἄν; ἢ πῶς λέγομεν, ὦ φίλε
 Μέγилλε;

ΜΕ. Πάντη τοι καλῶς, ὦ ξένε, περὶ αὐτῶν τούτων
 e εἴρηκας τὰ νῦν.

ΑΘ. Ἔοικά γε, ὅπερ καὶ ἐτόπαξον, τυχεῖν τῆς σῆς, ὦ
 φίλε, συνφθίας· τὸν δὲ νόμον ὑμῶν, ὅτι νοεῖ περὶ τὰ τοιαῦτα,
 οὐδέν με ἐξετάζειν δεῖ, δέχεσθαι δὲ τὴν τῷ λόγῳ συγχώ-
 5 ρησιω. Κλεινία δὲ μετὰ ταῦτα καὶ εἰς αὐθις περὶ αὐτῶν
 τούτων πειράσομαι ἐπάδων πείθειν. τὸ δέ μοι δεδομένον
 ὑπὸ σφῶν ἴτω, καὶ διεξέλθωμεν πάντως τοὺς νόμους.

ΜΕ. Ὅρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Τέχνην δὴ τιν' αὐ τοῦτου τοῦ νόμου τῆς θέσεως
 838 ἐν τῷ νῦν παρόντι τὴν μὲν ῥαδίαν ἔχω, τὴν δ' αὐ τινα
 τρόπον παντάπασιν ὡς οἶόν τε χαλεπωτάτην.

ΜΕ. Πῶς δὴ λέγεις;

ΑΘ. Ἴσμεν που καὶ τὰ νῦν τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώ-
 5 πων, καίπερ παρανόμους ὄντας, ὡς εὖ τε καὶ ἀκριβῶς εἴρ-
 γονται τῆς τῶν καλῶν συνοουσίας οὐκ ἄκουτες, ὡς οἶόν τε
 δὲ μάλιστα ἐκόντες.

ΜΕ. Πότε λέγεις;

ΑΘ. Ὅταν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφή τῶ γένωνται καλοί. καὶ

c 5 δὲ ὄντως Schneider: δεόντως libri d 1 δὲ] δὴ ci. Stallbaum
 d 5 ὄντα ΑΟ: τε ὄντα Ο² τῶν νέων Vat. 1029 et fecit A²
 d 7 λέγομεν Α: λέγωμεν Ο α 1 τὴν . . . τὴν] τῇ . . . τῇ Stephanus

περὶ νόμος ἢ θυγατρὸς ὁ αὐτὸς νόμος ἄγραφος ὢν ὡς οἶόν b
 τε ἱκανώτατα φυλάττει μήτε φανερώς μήτε λάθρα συγκαθεύ-
 δοντα ἢ πως ἄλλως ἀσπαζόμενον ἄπτεσθαι τούτων· ἀλλ'
 οὐδ' ἐπιθυμία ταύτης τῆς συνουσίας τὸ παράπαν εἰσέρχεται
 τοὺς πολλούς.

5

ME. Ἀληθῆ λέγεις.

AΘ. Οὐκοῦν μικρὸν ῥῆμα κατασβέννυσι πάσας τὰς
 τοιαύτας ἡδονάς;

ME. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

AΘ. Τὸ ταῦτα εἶναι φάναι μηδαμῶς ὄσια, θεομισῆ δὲ 10
 καὶ αἰσχρῶν αἰσχιστα. τὸ δ' αἴτιον ἄρ' οὐ τοῦτ' ἐστὶ, τὸ c
 μηδένα ἄλλως λέγειν αὐτά, ἀλλ' εὐθύς γενόμενον ἡμῶν
 ἕκαστον ἀκούειν τε λεγόντων ἀεὶ καὶ πανταχοῦ ταῦτα, ἐν
 γελοίοις τε ἅμα ἐν πάσῃ τε σπουδῇ τραγικῇ λεγομένη πολ-
 λάκις, ὅταν ἢ Θυέστας ἢ τινας Οἰδίποδας εἰσάγωσω, ἢ 5
 Μακαρέας τινὰς ἀδελφαῖς μειχθέντας λαθραίως, ὀφθέντας
 δὲ ἐτοιμῶς θάνατον αὐτοῖς ἐπιτιθέντας δίκην τῆς ἀμαρτίας;

ME. Ὅρθότατα λέγεις τό γε τοσοῦτον, ὅτι τὸ τῆς φή-
 μης θαυμαστήν τινα δύναμιν εἴληχεν, ὅταν μηδεὶς μηδαμῶς d
 ἄλλως ἀναπνεῖν ἐπιχειρήσῃ ποτὲ παρὰ τὸν νόμον.

AΘ. Οὐκοῦν ὀρθὸν τὸ νυνδὴ ῥηθέν, ὅτι νομοθέτη, βου-
 λομένῳ τινὰ ἐπιθυμίαν δουλώσασθαι τῶν διαφερόντως τοὺς
 ἀνθρώπους δουλουμένων, ῥάδιον γυνῶναί γε ὄντινα τρόπον 5
 χειρώσαιο ἄν· ὅτι καθιερώσας ταύτην τὴν φήμην παρὰ πᾶσι,
 δούλοις τε καὶ ἐλευθέροις καὶ παισὶ καὶ γυναιξὶ καὶ ὄλη
 τῇ πόλει κατὰ τὰ αὐτά, οὕτω τὸ βεβαιοτάτον ἀπειργασμένος
 ἔσται περὶ τοῦτον τὸν νόμον.

e

ME. Πάνυ μὲν οὖν· ὅπως δὲ αὐτὸ τοιοῦτον ἐθέλοντας
 λέγειν πάντας δυνατὸν ἔσται ποτὲ παρασχεῖν—

AΘ. Καλῶς ὑπέλαβες· αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἦν τὸ παρ' ἐμοῦ
 λεχθέν, ὅτι τέχνην ἐγὼ πρὸς τοῦτον τὸν νόμον ἔχοιμι τοῦ 5

b7 κατασβέννυσι A O: κατασβεννύει L et in marg. γρ. A³ O²
 c4 λεγομενη A: λεγομένη fecit A²: λεγομένων Ast: λεγόμενα Orelli

- κατὰ φύσιν χρῆσθαι τῇ τῆς παιδογονίας συνουσίᾳ, τοῦ μὲν ἄρρενος ἀπεχομένους, μὴ κτείνοντάς τε ἐκ προνοίας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, μηδ' εἰς πέτρας τε καὶ λίθους σπείροντας,
- 839 οὗ μήποτε φύσιν τὴν αὐτοῦ ρίζωθεν λήψεται γόνιμον, ἀπεχομένους δὲ ἀρούρας θηλείας πάσης ἐν ἧ μὴ βούλοιο ἄν σοι φύεσθαι τὸ σπαρέν. ὁ δὲ νόμος οὗτος διηνεκῆς μὲν γενόμενος ἅμα καὶ κρατήσας, καθάπερ νῦν περὶ τὰς τῶν
- 5 γονέων συμμείξεις κρατεῖ, ἐὰν καὶ περὶ τὰς ἄλλας νικήσῃ δικαίως, μυρία ἀγαθὰ ἔχει. κατὰ φύσιν μὲν γὰρ πρῶτον κείται, λύττης δὲ ἐρωτικῆς καὶ μανίας καὶ μοιχειῶν πασῶν καὶ πωμάτων καὶ σίτων εἶργεσθαι ποιεῖ τῶν ἀμέτρων
- b πάντων, γυναιξί τε αὐτῶν οἰκείους εἶναι φίλους· ἄλλα τε πάμπολλα ἀγαθὰ γίγνοιτ' ἂν, εἰ τοῦ νόμου τις τούτου δύναιτο ἐγκρατῆς εἶναι. τάχα δ' ἂν ἡμῖν τις παραστὰς ἀνὴρ σφοδρὸς καὶ νέος, πολλοῦ σπέρματος μεστός, ἀκούων
- 5 τιθεμένου τοῦ νόμου λοιδορήσειεν ἂν ὡς ἀνόητα καὶ ἀδύνατα τιθέντων νόμιμα, καὶ βοῆς πάντα ἐμπλήσειε· πρὸς ἃ δὲ καὶ βλέψας ἐγὼ τοῦτο εἶπον τὸ ῥῆμα, ὡς τινα τέχνην κεκτή-
- c μην, τῇ μὲν ῥάστην ἄπασῶν, τῇ δὲ χαλεπωτάτην, πρὸς τὸ τοῦτου τεθέντα ἐμμεῖναι τὸν νόμον. νοῆσαι μὲν γὰρ δὴ ῥᾶστον ὡς δυνατόν τέ ἐστιν καὶ ὅπη—φαμέν γὰρ δὴ καθι-
- v ερωθὲν τοῦτο ἰκανῶς τὸ νόμιμον πᾶσαν ψυχὴν δουλώσεσθαι
- 5 καὶ παντάπασιν μετὰ φόβου ποιήσῃσι πείθεσθαι τοῖς θεθεῖσιν νόμοις—ἀλλὰ γὰρ εἰς τοῦτο προβέβηκε νῦν, ὥστ' οὐδ' ἂν τότε γενέσθαι δοκεῖ, καθάπερ τὸ τῶν συσσιτίων ἐπιτήδευμα ἀπιστεῖται μὴ δυνατόν εἶναι δύνασθαι διὰ βίου πόλιω ὄλην
- d ζῆν πράττουσαν τοῦτο, ἐλεγχθὲν δ' ἔργω καὶ γενόμενον παρ' ἡμῖν, ὅμως ἔτι τό γε γυναικῶν οὐδὲ ἐν ταῖς ὑμετέραις πόλεσι δοκεῖ φύσιν ἔχειν γίγνεσθαι. ταύτη δ' αὖ, διὰ τὴν

a 2 βούλοιο A et in marg. γρ. LO: βούλοιτ' LO et fecit A²
 a 7 λύττης L (ut vid.) O²: αὐτῆς AO a 8 πωμάτων fecit A²
 σίτων AO: σιτίων O² b 1 εἶναι AO: εἶναι καὶ O² b 3 τάχα
 L (ut vid.) O²: ταχὺ AO c 1 τῇ . . . τῇ] τὴν . . . τὴν Vat. 1029
 c 2 ἐμμεῖναι] ἀπ συμμεῖναι? c 7 τότε ALO: ποτε scr. recc.

τῆς ἀπιστίας ῥώμην, εἴρηκα ἀμφότερα ταῦτα εἶναι παγχάλεπα
μείναι κατὰ νόμον.

5

ME. Ὅρθως γε σὺ λέγων.

AΘ. Ὡς δ' οὖν οὐκ ἔστιν ὑπὲρ ἄνθρωπον, οἷόν τε δὲ
γενέσθαι, βούλεσθε ὑμῖν πειραθῶ τινα λόγον ἐχόμενον
πιθανότητος εἰπεῖν τινος;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

10

AΘ. Πότερον οὖν τις ἀφροδισίων ῥᾶον ἂν ἀπέχαιοτο,
καὶ τὸ ταχθὲν ἐθέλοι περὶ αὐτὰ μετρίως ποιεῖν, εἴ τὸ σῶμα
ἔχων καὶ μὴ ἰδιωτικῶς, ἢ φαύλως;

e

ΚΛ. Πολύ που μᾶλλον μὴ ἰδιωτικῶς.

AΘ. Ἄρ' οὖν οὐκ ἴσμεν τὸν Ταραντῖνον Ἴκκον ἀκοῇ
διὰ τὸν Ὀλυμπιάσι τε ἀγῶνα καὶ τοὺς γε ἄλλους; ὦν διὰ
φιλονικίαν, καὶ τέχνην καὶ τὸ μετὰ τοῦ σωφρονεῖν ἀνδρείου
ἐν τῇ ψυχῇ κεκτημένος, ὡς λόγος, οὔτε τινὸς πώποτε γυ-
ναϊκὸς ἤψατο οὐδ' αὖ παιδὸς ἐν ὄλῃ τῇ τῆς ἀσκήσεως ἀκμῇ
καὶ δὴ καὶ Κρίσωνα καὶ Ἀστύλον καὶ Διόπομπον καὶ ἄλλους
παμπόλλους ὁ αὐτὸς που λόγος ἔχει. καίτοι τῶν γ' ἐμῶν καὶ
σῶν πολιτῶν, ὧ Κλεινία, πολὺν κάκιον ἦσαν πεπαιδευμένοι
τὰς ψυχάς, τὰ δὲ σώματα πολὺ μᾶλλον σφριγῶντες.

5
840

b

ΚΛ. Ἀληθῆ ταῦτα λέγεις ὅτι σφόδρα ὑπὸ τῶν πα-
λαιῶν ἔστιν εἰρημένα περὶ τούτων τῶν ἀθλητῶν ὡς ὄντως
ποτὲ γενόμενα.

AΘ. Τί οὖν; οἱ μὲν ἄρα νίκης ἔνεκα πάλης καὶ δρόμων
καὶ τῶν τοιούτων ἐτόλμησαν ἀπέχεσθαι λεγομένου πράγ-
ματος ὑπὸ τῶν πολλῶν εὐδαίμονος, οἱ δὲ ἡμέτεροι παῖδες
ἀδυνατήσουσι καρτερεῖν πολὺ καλλίονος ἔνεκα νίκης, ἣν
ἡμεῖς καλλίστην ἐκ παίδων πρὸς αὐτοὺς λέγοντες ἐν μύθοις
τε καὶ ἐν ῥήμασι καὶ ἐν μέλεσι ἀδοντες, ὡς εἰκός, κηλή-
σομεν;

5

c

ΚΛ. Ποίας;

a 1 γε scripsi: τε libri: secl. ci. Ast ὦν] ὡς Heindorf
a 5 ἄστυλον A O a 6 τῶν A² O²: το A: τω O

5 ΑΘ. Τῆς τῶν ἡδονῶν νίκης ἐγκρατεῖς ὄντας ἂν ζῆν
εὐδαιμόνως, ἡττωμένους δὲ τοῦναντίον ἅπαν. πρὸς δὲ τού-
τοις ἔτι φόβος ὁ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄσιον αὐτὸ εἶναι
δύναμιν ἡμῖν οὐκ ἄρα ἕξει κρατεῖν ὧν ἄλλοι κεκρατήκασι
τούτων ὄντες χεῖρονες;

10 ΚΛ. Εἰκὸς γοῦν.

ΑΘ. Ἐπειδὴ τοῖνυν ἐνταυθὰ ἐσμεν τούτου τοῦ νομίμου
d πέρι, διὰ κάκην δὲ τὴν τῶν πολλῶν εἰς ἀπορίαν ἐπέσομεν,
φημὶ τὸ μὲν ἡμέτερον νόμιμον ἀτεχνῶς δεῖν περὶ αὐτῶν
τούτων πορεύεσθαι λέγον ὡς οὐ δεῖ χεῖρους ἡμῖν εἶναι τοὺς
πολίτας ὀρνίθων καὶ ἄλλων θηρίων πολλῶν, οἱ κατὰ μεγάλας
5 ἀγέλας γεννηθέντες, μέχρι μὲν παιδογονίας ἡίθεοι καὶ ἀκή-
ρατοι γάμων τε ἀγνοῖ ζῶσιν, ὅταν δ' εἰς τοῦτο ἡλικίας
ἔλθωσι, συνδυσθέντες ἄρρην θηλεία κατὰ χάριν καὶ θήλεια
ἄρρην, τὸν λοιπὸν χρόνον ὀσίως καὶ δικαίως ζῶσιν, ἐμμέ-
e νοντες βεβαίως ταῖς πρώταις τῆς φιλίας ὁμολογίαις· δεῖν
δὲ θηρίων γε αὐτοὺς ἀμείνους εἶναι. ἔαν δ' οὖν ὑπὸ τῶν
ἄλλων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων τῶν πλείστων διαφθειρόν-
ται, τὴν λεγομένην ἄτακτον Ἀφροδίτην ἐν αὐτοῖς ὀρῶντές
5 τε καὶ ἀκούοντες μέγιστον δυναμένην, καὶ οὕτω δὴ μὴ
δυνατοὶ γίγνωνται κατακρατεῖν, δεύτερον νόμον ἐπ' αὐτοῖς
μηχανᾶσθαι χρὴ τοὺς νομοφύλακας νομοθέτας γενομένους.

841 ΚΛ. Τίνα δὴ συμβουλευεῖς αὐτοῖς τίθεσθαι νόμον, ἔαν
ὁ νῦν τιθέμενος αὐτοὺς ἐκφύγη;

ΑΘ. Δῆλον ὅτι τὸν ἐχόμενον τούτου δεύτερον, ὧ
Κλεινία.

5 ΚΛ. Τίνα λέγεις;

ΑΘ. Ἀγύμναστον ὅτι μάλιστα ποιεῖν τὴν τῶν ἡδονῶν
ῥώμην ἦν, τὴν ἐπίχυσιν καὶ τροφὴν αὐτῆς διὰ πόνων ἄλλοσε
τρέποντα τοῦ σώματος. εἴη δ' ἂν τοῦτο, εἰ ἀναίδεια μὴ
ἐνεῖη τῇ τῶν ἀφροδισίων χρήσει· σπανίῳ γὰρ αὐ τῷ τοιοῦτῳ

d 4 post θηρίων ras. duarum vel trium litt. A d 5 ἀγέλας L
(ut vid.) et in marg. A³: om. A O a 7 ἦν A O³: om. L (ut vid.)
pr. O

δι' αἰσχύνην χρώμενοι, ἀσθενεστέραν ἂν αὐτὴν δέσποιναν **b**
 κτῶντο ὀλιγάκις χρώμενοι. τὸ δὴ λαυθάνειν τούτων δρῶντά
 τι καλὸν παρ' αὐτοῖς ἔστω, νόμιμον ἔθει καὶ ἀγράφῳ νομι-
 σθὲν νόμῳ, τὸ δὲ μὴ λαυθάνειν αἰσχρὸν, ἀλλ' οὐ τὸ μὴ
 πάντως δρᾶν. οὕτω τοῦτο αἰσχρὸν αὖ καὶ καλὸν δευτέρως **5**
 ἂν ἡμῖν ἐν νόμῳ γενόμενον κέοιτο, ὀρθότητα ἔχον δευτέραν,
 καὶ τοὺς τὰς φύσεις διεφθαρμένους, οὓς ἤττους αὐτῶν προσ-
 αγορεύομεν, ἐν γένος ὄν, περιλαβόντα τρία γένη βιάζοιτ' **c**
 ἂν μὴ παρανομεῖν.

ΚΛ. Ποῖα δὴ;

ΑΘ. Τό τε θεοσεβῆς ἄμα καὶ φιλότιμον καὶ τὸ μὴ τῶν
 σωματῶν ἀλλὰ τῶν τρόπων τῆς ψυχῆς ὄντων καλῶν γεγοιὸς **5**
 ἐν ἐπιθυμίᾳ. ταῦτα δὴ καθάπερ ἴσως ἐν μύθῳ τὰ νῦν
 λεγόμεν' ἔστιν εὐχαί, πολὺ γε μὴν ἄριστα, εἴπερ γίγνοιτο,
 ἐν πάσαις πόλεσι γίγνοιτο ἄν. τάχα δ' ἂν, εἰ θεὸς ἐθέλοι,
 κἂν δυοῖν θάτερα βιασαίμεθα περὶ ἐρωτικῶν, ἢ μηδένα **d**
 τολμᾶν μηδενὸς ἄπτεσθαι τῶν γενναίων ἄμα καὶ ἐλευθέρων
 πλὴν γαμετῆς ἑαυτοῦ γυναικός, ἅντα δὲ παλλακῶν σπέρ-
 ματα καὶ νόθα μὴ σπείρειν, μηδὲ ἄγονα ἀρρένων παρὰ
 φύσιν ἢ τὸ μὲν τῶν ἀρρένων πάμπαν ἀφελοίμεθ' ἄν, τὸ **5**
 δὲ γυναικῶν, εἴ τις συγγίγνοιτό τιμι πλὴν ταῖς μετὰ θεῶν
 καὶ ἱερῶν γάμων ἐλθούσαις εἰς τὴν οἰκίαν, ὠνηταῖς εἶτε
 ἄλλῳ ὄψουν τρόπῳ κτηταῖς, μὴ λαυθάνων ἀνδρας τε καὶ **e**
 γυναικας πάσας, τάχ' ἂν ἄτιμον αὐτὸν τῶν ἐν τῇ πόλει
 ἐπαίνων νομοθετοῦντες ὀρθῶς ἂν δόξαιμεν νομοθετεῖν,
 ὡς ὄντως ὄντα ξενικόν. οὗτος δὴ νόμος, εἶτε εἰς εἶτε
 δύο αὐτοὺς χρῆ προσαγορεύειν, κείσθω περὶ ἀφροδισίων **5**
 καὶ ἀπάντων τῶν ἐρωτικῶν, ὅσα πρὸς ἀλλήλους διὰ τὰς **842**
 τοιαύτας ἐπιθυμίας ὀμιλοῦντες ὀρθῶς τε καὶ οὐκ ὀρθῶς
 πράττομεν.

ΜΕ. Καὶ τοῖνυν, ὦ ξένε, ἐγὼ μὲν σοι σφόδρα δεχοίμην

c 1 περιλαβόντα Stallbaum : περιλαβὸν τὰ libri c 7 γίγνοιτο . . .
 c 8 πόλεσι L (ut vid.) et in marg. A³ : om. A O d 3 παλλακίδων
 Clemens a 2 τε καὶ οὐκ ὀρθῶς om. A O : add. in marg. A²

5 ἂν τοῦτον τὸν νόμον, ὁ δὲ δὴ Κλεισίας αὐτὸς φραζέτω τί ποτε περὶ αὐτῶν διανοεῖται.

ΚΛ. Ἔσται ταῦτα, ὦ Μέγилле, ὁπόταν γε δὴ μοι δόξῃ τις παραπεπτωκέαι καιρός· νῦν μὴν ἐῶμεν τὸν ξείνου ἔτι εἰς τὸ πρόσθεν προῖέναι τῶν νόμων.

10 ΜΕ. Ὅρθῶς.

b ΑΘ. Ἀλλὰ μὴν νῦν γε προῖόντες ἤδη σχεδόν ἐσμεν ἐν τῷ κατεσκευάσθαι μὲν συσσίτια—δ̄ φαμεν ἄλλοθι μὲν ἂν χαλεπὸν εἶναι, ἐν Κρήτῃ δὲ οὐδεὶς ἄλλως ἂν ὑπολάβοι δεῖν γίγνεσθαι—τὸ δὲ τίνα τρόπον, πότερον ὡς ἐνθάδε ἢ
5 καθάπερ ἐν Λακεδαίμονι, ἢ παρὰ ταῦτα ἔστιν τι τρίτον εἶδος συσσιτίων ἀμφοῖν τούτοις ἄμεινον ἂν ἔχον, τοῦτο οὐτ' ἐξευρεῖν μοι χαλεπὸν εἶναι δοκεῖ, μέγα τε ἀγαθὸν εὔρεθὲν οὐδὲν ἀπεργάσεσθαι· καὶ γὰρ νῦν ἐμμελῶς ἔχειν κατεσκευασμένα.

c Τούτοις δ' ἐστὶν ἀκόλουθον ἢ τοῦ βίου κατασκευή, τίν' αὐτοῖς ἂν τρόπον ἔποιτο. βίος δὴ ἄλλαις μὲν πόλεσιν παντοδαπῶς ἂν καὶ πολλαχόθεν εἴη, μάλιστα δὲ ἐκ διπλασίων ἢ τούτοις· ἐκ γῆς γὰρ καὶ ἐκ θαλάττης τοῖς πλείστοις
5 τῶν Ἑλλήνων ἐστὶ κατεσκευασμένα τὰ περὶ τὴν τροφήν, τούτοις δὲ μόνον ἐκ γῆς. τῷ μὲν οὖν νομοθέτῃ τοῦτο ῥᾶον·

d οὐ γὰρ μόνον ἡμίσεις αὖ γίνονται νόμοι μέτριοι, πολὺ δ' ἐλάττους, ἔτι δ' ἐλευθέροις ἀνθρώποις μᾶλλον πρέποντες. ναυκληρικῶν μὲν γὰρ καὶ ἐμπορικῶν καὶ καπηλευτικῶν καὶ πανδοκείσεων καὶ τελωνικῶν καὶ μεταλλειῶν καὶ δανεισμῶν
5 καὶ ἐπιτόκων τόκων καὶ ἄλλων μυρίων τοιούτων τὰ πολλὰ ἀπήλλακται, χαίρειν αὐτοῖς εἰπών, ὁ περὶ ταύτην τὴν πόλιν νομοθέτης, γεωργοῖς δὲ καὶ νομεῦσι καὶ μελιττουργοῖς καὶ τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα φυλακτηρίοις τε καὶ ἐπιστάταις ὀργάνων
e νομοθετήσῃ, τὰ μέγιστα ἤδη νενομοθετηκῶς περὶ γάμους ἅμα καὶ γενέσεις παιδῶν καὶ τροφάς, ἔτι δὲ καὶ παιδείας

a 5 ὁ δὲ δὴ A : ὁ δὲ O : ὅδε δὲ O² b 1 μὴν L (ut vid.) O² : μῆ
Λ O b 3 ἄλλως L² : ἄλλος A L O b 4 δεῖν om. γρ. O b 6 ἂν
om. γρ. O b 8 ἀπεργάσεσθαι A O² (ε s. v.): ἀπεργάσασθαι L O
d 7 μελιττουργοῖς A O : μελιτουργοῖς L

ἀρχῶν τε καταστάσεις ἐν τῇ πόλει· νῦν δ' ἐπὶ τοὺς τὴν τροφήν καὶ ὄσοι περὶ αὐτὴν ταύτην συνδιαποιοῦσιν ἀναγκαῖον νομοθετοῦντά ἐστιν τρέπεσθαι. 5

Πρῶτον δὴ νόμοι ἔστωσαν λεγόμενοι τοῦνομα γεωργικοί. Διὸς ὀρίου μὲν πρῶτος νόμος ὄδε εἰρήσθω· Μὴ κινείτω γῆς ὄρια μηδεὶς μήτε οἰκείου πολίτου γείτονος, μήτε ὁμοτέρμοις ἐπ' ἐσχατιᾶς κεκτημένος ἄλλω ξείνῳ γειτοῦνῶν, νομίσας τὸ 843 τὰκίνητα κινεῖν ἀληθῶς τοῦτο εἶναι· βουλέσθω δὲ πᾶς πέτρον ἐπιχειρήσαι κινεῖν τὸν μέγιστον ἄλλον πλὴν ὄρου μᾶλλον ἢ σμικρὸν λίθον ὀρίζοντα φιλίαν τε καὶ ἔχθραν ἔνορκον παρὰ θεῶν· τοῦ μὲν γὰρ ὁμόφυλος Ζεὺς μάρτυς, τοῦ δὲ ξείνιος, οἱ μετὰ πολέμων τῶν ἐχθίστων ἐγείρονται. 5 καὶ ὁ μὲν πεισθεὶς τῷ νόμῳ ἀναίσθητος τῶν ἀπ' αὐτοῦ κακῶν γίγνοιτ' ἂν, καταφρονήσας δὲ διτταῖς δίκαις ἔνοχος ἔστω, μιᾷ μὲν παρὰ θεῶν καὶ πρώτῃ, δευτέρᾳ δὲ ὑπὸ νόμου. μηδεὶς γὰρ ἐκὼν κινείτω γῆς ὄρια γειτόνῳ· ὅς δ' ἂν κινήσῃ, b μηνυέτω μὲν ὁ βουλόμενος τοῖς γεωργοῖς, οἱ δὲ εἰς τὸ δικαστήριον ἀγόντων· ἦν δὲ τις ὄφλη τὴν τοιαύτην δίκην, ὡς ἀνάδαστον γῆν λάθρα καὶ βία ποιοῦντος τοῦ ὄφλουτος, τιμάτω τὸ δικαστήριον ὅτι ἂν δέῃ πάσχειν ἢ ἀποτίνειν τὸν 5 ἡττηθέντα.

Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο βλάβαι πολλαὶ καὶ σμικραὶ γειτόνων γιγνόμεναι, διὰ τὸ θαμίξειν ἔχθρας ὄγκον μέγαν ἐντίκτουςαι, χαλεπὴν καὶ σφόδρα πικρὰν γειτονίαν ἀπεργάζονται. διὸ c χρὴ πάντως εὐλαβεῖσθαι γείτονα γείτονοι μηδὲν ποιεῖν διάφοροι, τῶν τε ἄλλων πέρι καὶ διὴ καὶ ἐπεργασίας συμπάσης σφόδρ' αἰεὶ διευλαβούμενον· τὸ μὲν γὰρ βλάπτειν οὐδὲν χαλεπὸν ἀλλ' ἀνθρώπου παιτός, τὸ δ' ἐπωφελεῖν οὐδαμῆ 5 ἄπαντος. ὅς δ' ἂν ἐπεργάζηται τὰ τοῦ γείτονος ὑπερβαίνων τοὺς ὄρους, τὸ μὲν βλάβος ἀποτινέτω, τῆς δὲ ἀναιδείας ἅμα καὶ ἀνελευθερίας ἔνεκα ἰατρεινόμενος διπλάσιον τοῦ βλάβους d

e 7 ὀρίου] ὀρείου fecit a e 9 ἐν ἐσχατιᾶς κεκτημένου Eus.
b 2 γεωργοῖς A L O: γεωμόροις O² c 4 σφόδρα αἰεὶ διευλαβούμενον
L O²: σφόδρα διευλαβούμενον A O (sed δι ref. in gas. A²)

ἄλλο ἐκτεισάτω τῷ βλαφθέντι· τούτων δὲ καὶ ἀπάντων τῶν
 τοιούτων ἐπιγνώμονές τε καὶ δικασταὶ καὶ τιμηταὶ γιγνέσθων
 ἀγρονόμοι, τῶν μὲν μειζόνων, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν
 5 εἴρηται, πᾶσα ἡ τοῦ δωδεκατημορίου τάξις, τῶν ἐλαπτόνων
 δὲ οἱ φρούραρχοι τούτων. καὶ ἐὰν τις βοσκοίματα ἐπιπέμῃ,
 τὰς βλάβας ὀρώντες κρινόντων καὶ τιμώντων. καὶ ἐὰν ἐσμούςς
 ἀλλοτρίους σφετερίζῃ τις τῇ τῶν μελιττῶν ἡδονῇ συνεπό-
 e μενος καὶ κατακρούων οὕτως οἰκειῶται, τινέτω τὴν βλάβην.
 καὶ ἐὰν πυρεύων τὴν ὕλην μὴ διευλαβηθῇ τῶν τοῦ γείτονος,
 τὴν δόξασαν ζημίαν τοῖς ἄρχουσι ζημιούσθω. καὶ ἐὰν φυ-
 τεύων μὴ ἀπολείπῃ τὸ μέτρον τῶν τοῦ γείτονος χωρίων,
 5 καθάπερ εἴρηται καὶ πολλοῖς νομοθέταις ἰκανῶς, ὧν τοῖς
 νόμοις χρῆ προσχρῆσθαι καὶ μὴ πάντα ἀξιούν, πολλὰ καὶ
 σμικρὰ καὶ τοῦ ἐπιτυχόντος νομοθέτου γιγνόμενα, τὸν μείζω
 844 πόλεως κοσμητὴν νομοθετεῖν· ἐπεὶ καὶ τῶν ὑδάτων περὶ
 γεωργοῖσι παλαιοὶ καὶ καλοὶ νόμοι κείμενοι οὐκ ἄξιοι παρο-
 χετεύειν λόγοις, ἀλλ' ὁ βουλευθεὶς ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τόπον
 ἄγειν ὕδωρ ἀγέτω μὲν ἀρχόμενος ἐκ τῶν κοινῶν ναμάτων,
 5 μὴ ὑποτέμνων πηγὰς φανερὰς ἰδιώτου μηδενός, ἧ δ' ἂν
 βούληται ἄγειν, πλὴν δι' οἰκίας ἢ ἱερῶν τινων ἢ καὶ μνη-
 μάτων, ἀγέτω, μὴ βλάπτων πλὴν αὐτῆς τῆς ὀχεταγωγίας.
 b ἀνδρία δὲ εἴ τισι τόποις σύμφυτος ἐκ γῆς τὰ ἐκ Διὸς ἰόντα
 ἀποστέγει νάματα, καὶ ἐλλείπει τῶν ἀναγκαίων πωμάτων,
 ὀρυττέτω μὲν ἐν τῷ αὐτοῦ χωρίῳ μέχρι τῆς κεραμίδος γῆς,
 ἐὰν δ' ἐν τούτῳ τῷ βάθει μηδαμῶς ὕδατι προστυγχάνῃ,
 5 παρὰ τῶν γειτόνων ὑδρευέσθω μέχρι τοῦ ἀναγκαίου πώματος
 ἐκάστοις τῶν οἰκετῶν· ἐὰν δὲ δι' ἀκριβείας ἧ καὶ τοῖς γεί-
 τοσι, τάξιν τῆς ὑδρείας ταξάμενος παρὰ τοῖς ἀγρονόμοις,
 ταύτην ἡμέρας ἐκάστης κομιζόμενος, οὕτω κοινωνεῖτω τοῖς
 c γείτοσιν ὕδατος. ἐὰν δὲ ἐκ Διὸς ὕδατα γιγνόμενα, τὸν
 ἐπάνω γεωργοῦντα ἢ καὶ ὁμότοιχον οἰκοῦντα τῶν ὑποκάτω

e 5 ὧν] ὧν A b 1 ἀνδρία A² (ref. in ras.) O² (i s. v.): ἀνδρεία
 A O b 2 ἀποστέγει Aldina: ἀποστέγειν libri ἐλλείπει] ἔλλιπῆ
 in marg. a πομάτων fecit A² (et mox b 5)

βλάβη τις μὴ διδοὺς ἐκροήν, ἢ τοῦναντίον ὁ ἐπάνω μεθιεὶς εἰκῆ τὰ ρεύματα βλάβη τὸν κάτω, καὶ περὶ ταῦτα μὴ ἐθέλωσιν διὰ ταῦτα κοινωνεῖν ἀλλήλοις, ἐν ἅστει μὲν ἀστυ- 5 νόμου, ἐν ἀγρῶ δὲ ἀγρονόμου ἐπάγων ὁ βουλόμενος ταξάσθω τί χρῆ ποιεῖν ἐκάτερον· ὁ δὲ μὴ ἐμμένων ἐν τῇ τάξει φθόου θ' ἅμα καὶ δυσκόλου ψυχῆς ὑπεχέτω δίκην, καὶ ὀφλῶν d \ διπλάσιον τὸ βλάβος ἀποτινέτω τῷ βλαφθέντι, μὴ ἐθελήσας τοῖς ἄρχουσι πεῖθεσθαι.

Ὁπώρας δὲ δὴ χρῆ κοινωνίαν ποιεῖσθαι πάντας τοιάνδε τινά. διττὰς ἡμῖν δωρεὰς ἡ θεὸς ἔχει χάριτος αὐτῆ, τὴν 5 μὲν παιδιὰν Διουρσιάδα ἀθησαύριστον, τὴν δ' εἰς ἀπόθεσιν γενομένην κατὰ φύσιν. ἔστω δὴ περὶ ὀπώρας ὅδε νόμος ταχθεὶς· Ὅς ἂν ἀγροίκου ὀπώρας γεύσῃται, βοτρυῶν εἴτε καὶ σύκων, πρὶν ἐλθεῖν τὴν ὥραν τὴν τοῦ τρυγᾶν ἀρκτούρω e σύνδρομον, εἴτ' ἐν τοῖς αὐτοῦ χωρίοις εἴτε καὶ ἐν ἄλλων, ἱερὰς μὲν πεντήκοντα ὀφειλέτω τῷ Διουρσίω δραχμάς, ἐὰν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ δρέπῃ, ἐὰν δ' ἐκ τῶν γειτόνων, μνᾶν, ἐὰν δ' ἐξ ἄλλων, δύο μέρη τῆς μνᾶς. ὅς δ' ἂν τὴν γενναίαν νῦν 5 λεγομένην σταφυλὴν ἢ τὰ γενναῖα σῦκα ἐπονομαζόμενα ὀπωρίζειν βούληται, ἐὰν μὲν ἐκ τῶν οἰκείων λαμβάνῃ, ὅπως ἂν ἐθέλῃ καὶ ὀπότεν βούληται καρπούσθω, ἐὰν δ' ἐξ ἄλλων μὴ πείσας, ἐπομένως τῷ νόμῳ, τῷ μὴ κινεῖν ὅτι μὴ κατέθετο, ἐκείνως αἰεὶ ζημιούσθω· ἐὰν δὲ δὴ δοῦλος μὴ πείσας τὸν 845 δεσπότην τῶν χωρίων ἄπτηταί του τῶν τοιούτων, κατὰ ῥᾶγα βοτρυῶν καὶ σύκων συκῆς ἰσαριθμούς πληγὰς τούτοις μαστιγούσθω. μέτοικος δὲ ὠνούμενος τὴν γενναίαν ὀπώραν ὀπωριζέτω, ἐὰν βούληται, ἐὰν δὲ ξένος ἐπιδημήσας ὀπώρας 5 ἐπιθυμῇ φαγεῖν διαπορευόμενος τὰς ὁδοὺς, τῆς μὲν γενναίας ἀπτέσθω, ἐὰν βούληται, μεθ' ἐνὸς ἀκολούθου χωρὶς τιμῆς, ξένια δεχόμενος, τῆς δὲ ἀγροίκου λεγομένης καὶ τῶν τοι- b

d 6 παιδιὰν Grou : παιδείαν libri e 9 ἐπομένως ci. Stephanus :
 ἐπόμενος libri cum Eus. νόμῳ] λόγῳ Eus. a 1 ἐκείνως L
 (ut vid) : ἐκείνος A O Eus. b 1 τῶν τοιούτων A : τὸν τοιούτον L O
 et fecit A²

ούτων ὁ νόμος εἰργέτω μὴ κοινωνεῖν ἡμῖν τοὺς ξένους· ἐὰν
 δέ τις αἰστωρ ὦν αὐτὸς ἢ δοῦλος ἄψηται, τὸν μὲν δοῦλον
 πληγαῖς κολάζειν, τὸν δὲ ἐλεύθερον ἀποπέμπειν νουθητή-
 5 σαυτα καὶ διδάξαντα τῆς ἄλλης ὀπώρας ἄπτεσθαι τῆς εἰς
 ἀπόθεσιν ἀσταφίδος οἴνου τε καὶ ξηρῶν σύκων ἀνεπιτηδεῖου
 κεκτῆσθαι. ἀπίων δὲ πέρι καὶ μήλων καὶ ῥοῶν καὶ πάντων
 c τῶν τοιούτων, αἰσχροὺς μὲν μηδὲν ἔστω λάθρα λαμβάνειν,
 ὁ δὲ ληφθεὶς ἐντὸς τριάκοντα ἐτῶν γεγωνὸς τυπτέσθω καὶ
 ἀμυνέσθω ἄνευ τραυμάτων, δίκην δ' εἶναι ἐλευθέρῳ τῶν
 τοιούτων πληγῶν μηδεμίαν. ξένῳ δὲ καθάπερ ὀπώρας ἐξέστω
 5 καὶ τῶν τοιούτων μέτοχον εἶναι· ἐὰν δὲ πρεσβύτερος ὦν
 ἄπτηται τούτων, φαγῶν αὐτοῦ καὶ ἀποφέρων μηδὲν, καθάπερ
 ὁ ξένος ταύτῃ κοινωνεῖτω τῶν τοιούτων ἀπάντων, μὴ πειθό-
 d μενος δὲ τῷ νόμῳ κινδυνεύετω ἀναγώνιστος γίγνεσθαι περὶ
 ἀρετῆς, ἐὰν εἰς τότε τὰ τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ τοὺς τότε κριτὰς
 τις ἀναμνησκή.

Ὑδωρ δὲ πάντων μὲν τὸ περὶ τὰς κηπέας διαφερόντως
 5 τρόφιμον, εὐδιάφθαρτον δέ· οὔτε γὰρ γῆν οὔτε ἥλιον οὔτε
 πνεύματα, τοῖς ὕδασι σύντροφα τῶν ἐκ γῆς ἀναβλαστανόντων,
 ῥάδιον φθείρειν φαρμακείσεσιν ἢ ἀποτροπαῖς ἢ καὶ κλοπαῖς,
 περὶ δὲ τὴν ὕδατος φύσιν ἔστιν τὰ τοιαῦτα σύμπαντα δυνατὰ
 e γίγνεσθαι· διὸ δὴ βοηθοῦ δεῖται νόμος. ἔστω τοῖσιν ὕδε
 περὶ αὐτοῦ· Ἄν τις διαφθείρη ἐκὼν ὕδωρ ἀλλότριον, εἴτε
 καὶ πηγαῖον εἴτε καὶ συναγυρτόν, φαρμακείαις ἢ σκάμμασιν
 ἢ κλοπαῖς, ὁ βλαπτόμενος δικαζέσθω πρὸς τοὺς ἀστυνόμους,
 5 τὴν ἀξίαν τῆς βλάβης ἀπογραφόμενος· ἂν δὲ τις ὄφλη
 φαρμακείαις τισὶν βλάπτων, πρὸς τῷ τιμήματι καθηράτω τὰς
 πηγάς ἢ τὰ γαγεῖον τοῦ ὕδατος, ὅπῃπερ ἂν οἱ τῶν ἐξηγητῶν
 νόμοι ἀφηγῶνται δεῖν γίγνεσθαι τὴν κάθαρσιν ἐκάστοτε καὶ
 ἐκάστοις.

b3 αἰστωρ ὦν A: αἰστορῶν fecit A² (o supra ω et add. acc.)
 τὸν μὲν δοῦλον A²: τῶν μὲν δουλῶν A b6 ἀσταφίδος re vera A:
 ἀσταφίδος Photius d5 οὔτε ἥλιον L (ut vid.) et in marg. γρ. A O:
 οὔτε ὕδωρ A O e2 ἀλλότριον A O: ἀλλότριον ὅν L O² e8 ὕφη-
 γῶνται ci. Ast

Περὶ δὲ συγκομιδῆς τῶν ὠραίων ἀπάντων, ἐξέστω τῷ 10
 βουλομένῳ τὸ ἑαυτοῦ διὰ παντὸς τόπου κομίζεσθαι, ὅπῃπερ 846
 ἂν ἢ μηδὲν μηδένα ζημιοῖ ἢ τριπλάσιον αὐτὸς κέρδος τῆς
 τοῦ γείτονος ζημίας κερδαίνει, τούτων δὲ ἐπιγνώμονας τοὺς
 ἄρχοντας γίγνεσθαι, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὅσα τις ἂν
 ἐκὼν ἄκουτα βλάβη βία ἢ λάθρα, αὐτὸν ἢ τῶν αὐτοῦ τι, 5
 διὰ τῶν αὐτοῦ κτημάτων, πάντα τὰ τοιαῦτα τοῖς ἄρχουσι
 ἐπιδεικνὺς τιμωρεῖσθω, μέχρι τριῶν μνῶν ὄντος τοῦ βλάβους·
 ἔαν δ' ἐγκλημά τῳ μείζον ἄλλῳ πρὸς ἄλλον γίγνηται, πρὸς
 τὰ κοινὰ δικαστήρια φέρων τὴν δίκην τιμωρεῖσθω τὸν b
 ἀδικοῦντα. ἔαν δέ τις τῶν ἀρχόντων δοκῇ μετ' ἀδίκου
 γνώμης κρίνειν τὰς ζημίας, τῶν διπλασίων ὑπόδικος ἔστω
 τῷ βλαφθέντι· τὰ δὲ αὐτῶν ἀρχόντων ἀδικήματα εἰς τὰ
 κοινὰ δικαστήρια ἐπανάγειν τὸν βουλούμενον ἐκάστων τῶν 5
 ἐγκλημάτων. μυρία δὲ ταῦτα ὄντα καὶ σμικρὰ νόμιμα, καθ'
 ἃ δεῖ τὰς τιμωρίας γίγνεσθαι, λήξεόν τε περὶ δικῶν καὶ
 προσκλήσεων καὶ κλητήρων, εἴτ' ἐπὶ δυοῖν εἴτ' ἐφ' ὀπόσων c
 δεῖ καλεῖσθαι, καὶ πάντα ὅποσα τοιαῦτά ἐστιν, οὗτ' ἀνο-
 μοθέτητα οἷόν τ' εἶναι γέροντός τε οὐκ ἄξια νομοθέτου,
 νομοθετούντων δ' αὐτὰ οἱ νέοι πρὸς τὰ τῶν πρόσθεν νομο-
 θετήματα ἀπομιμούμενοι, σμικρὰ πρὸς μεγάλα, καὶ τῆς 5
 ἀναγκαίας αὐτῶν χρείας ἐμπείρως ἴσχυοντες, μέχριπερ ἂν
 πάντα ἰκανῶς δόξῃ κείσθαι· τότε δὲ ἀκίνητα ποιησάμενοι,
 ζώντων τούτοις ἤδη χρώμενοι μέτρον ἔχουσι.

Τὸ δὲ τῶν ἄλλων δημιουργῶν ποιεῖν χρῆ κατὰ τόδε. d
 πρῶτον μὲν ἐπιχώριος μηδεὶς ἔστω τῶν περὶ τὰ δημιουργικὰ
 τεχνήματα διαπονούτων, μηδὲ οἰκέτης ἀνδρὸς ἐπιχωρίου.
 τέχνην γὰρ ἰκανὴν, πολλῆς ἀσκήσεως ἅμα καὶ μαθημάτων
 πολλῶν δεομένην, κέκτηται πολίτης ἀνὴρ τὸν κοινὸν τῆς 5
 πόλεως κόσμον σφάζων καὶ κτώμενος, οὐκ ἐν παρέργῳ δεό-
 μενον ἐπιτηδεύειν· δύο δὲ ἐπιτηδεύματα ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς

b 5 ἐκάστων] ἕκαστον Ast c 1 δυεῖν A L O c 8 μέτρον
 Baiter: μέτριον libri d 1 τόδε A O: τάδε O²

διαπονεῖσθαι σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἱκανὴ τῶν ἀνθρωπίνων,
 e οὐδ' αὖ τὴν μὲν αὐτὸς ἱκανὸς ἀσκεῖν, τὴν δὲ ἄλλον ἀσκοῦντα
 ἐπιτροπεύειν. τοῦτ' οὖν ἐν πόλει ὑπάρχον δεῖ πρῶτον
 γίγνεσθαι· μηδεὶς χαλκεύων ἅμα τεκταινέσθω, μηδ' αὖ
 5 τεκταινόμενος χαλκευόντων ἄλλων ἐπιμελείσθω μᾶλλον ἢ τῆς
 αὐτοῦ τέχνης, πρόφασιν ἔχων ὡς πολλῶν οἰκετῶν ἐπιμελού-
 847 μένος ἑαυτῷ δημιουργούντων, εἰκότως μᾶλλον ἐπιμελεῖται δι'
 ἐκείνων διὰ τὸ τὴν πρόσοδον ἐκείθεν αὐτῷ πλείω γίγνεσθαι
 τῆς αὐτοῦ τέχνης, ἀλλ' εἰς μίαν ἕκαστος τέχνην ἐν πόλει
 κεκτημένος ἀπὸ ταύτης ἅμα καὶ τὸ ζῆν κτάσθω. τοῦτον δὴ
 τὸν νόμον ἀστυνόμοι διαπονούμενοι σφζόντων, καὶ τὸν μὲν
 5 ἐπιχώριον, ἔαν εἰς τινα τέχνην ἀποκλίνῃ μᾶλλον ἢ τὴν τῆς
 ἀρετῆς ἐπιμέλειαν, κολαζόντων ὀνειδέσι τε καὶ ἀτιμίαις,
 μέχριπερ ἂν κατευθύνωσι εἰς τὸν αὐτοῦ δρόμον, ξένων δὲ
 ἂν τις ἐπιτηδεύῃ δύο τέχνας, δεσμοῖσι τε καὶ χρημάτων
 b ζημίαις καὶ ἐκβολαῖς ἐκ τῆς πόλεως κολάζοντες, ἀναγκαζόντων
 ἕνα μόνον ἀλλὰ μὴ πολλοὺς εἶναι. μισθῶν δὲ αὐτοῖς πέρι
 καὶ τῶν ἀναιρέσεων τῶν ἔργων, καὶ ἔαν τις αὐτοὺς ἕτερος
 ἢ 'κεῖνοί τινα ἄλλον ἀδικῶσι, μέχρι δραχμῶν πεντήκοντα
 5 ἀστυνόμοι διαδικαζόντων, τὸ δὲ πλεόν τούτου τὰ κοινὰ
 δικαστήρια διακρινόντων κατὰ νόμον.

Τέλος δὲ ἐν τῇ πόλει μηδένα μηδὲν τελεῖν μήτε ἐξαγο-
 μένων χρημάτων μήτ' εἰσαγομένων· λιβανωτῶν δὲ καὶ ὅσα
 c πρὸς θεοὺς τὰ τοιαῦτα ἐστὶν ξενικὰ θυμιάματα, καὶ πορφύραι
 καὶ ὅσα βαπτὰ χρώματα, μὴ φερούσης τῆς χώρας, ἢ περὶ
 τινα ἄλλην τέχνην δεομένην ξενικῶν τιῶν εἰσαγωγίμων
 μηδεὶος ἀναγκαίου χάρις μήτε τις ἀγέτω, μήτε αὖ τῶν ἐν
 5 τῇ χώρᾳ ἀναγκαίων ἐμμένειω ἐξαγέτω· τούτων δ' αὖ πάντων
 ἐπιγνώμονας εἶναι καὶ ἐπιμελητὰς τῶν νομοφυλάκων, πέντε
 ἀφαιρεθέντων τῶν πρεσβυτέρων, τοὺς ἐξῆς δώδεκα.
 d Περὶ δὲ ὄπλων καὶ ὅσα περὶ τὸν πόλεμον ἅπαντα ὄργανα,

e 1 ἱκανὸς A O Stob. : ἱκανῶς vulg.
 δι' ἐν τισιν ὠβέλιστα in marg. O)

e 6 δι' A O : om. vulg. (τὸ

ἐάν τις ἢ τέχνης εἰσαγωγίμου δέῃ γίγνεσθαι ἢ φυτοῦ ἢ μεταλλευτικοῦ κτήματος ἢ δεσμευτικοῦ ἢ ζώων τινῶν ἕνεκα τῆς τοιαύτης χρείας, ἵππαρχοι καὶ στρατηγοὶ τούτων ἔστωσαν κύριοι εἰσαγωγῆς τε καὶ ἐξαγωγῆς, διδούσης τε ἅμα καὶ 5 δεχομένης τῆς πόλεως, νόμους δὲ περὶ τούτων νομοφύλακες τοὺς πρέπουτάς τε καὶ ἱκανοὺς θήσουσι· καπηλείαν δὲ ἕνεκα χρηματισμῶν μήτε οὖν τούτου μήτε ἄλλου μηδενὸς ἐν τῇ 5 χῶρα ὅλη καὶ πόλει ἡμῶν γίγνεσθαι.

Τροφῆς δὲ καὶ διανομῆς τῶν ἐκ τῆς χῶρας ἐγγὺς τῆς τοῦ Κρητικοῦ νόμου ἔοικεν ὀρθότης ἂν τις γιγνομένη κατὰ τρόπον γίγνεσθαι. δώδεκα μὲν γὰρ διή μέρη τὰ πάντα ἐκ τῆς χῶρας γιγνόμενα νέμειν χρεῶν πάντας, ἧπερ καὶ ἀνα- 5 λωτέα· τὸ δὲ δωδέκατον μέρος ἕκαστον—οἶον πυρῶν καὶ κριθῶν, οἷσιν δὴ καὶ τὰ ἅπαντα ἀκολουθεῖτω τὰ ἄλλα ὥραϊα νεμόμενα, καὶ ὅσα ζῶα σύμπαντα πράσιμα ἐν ἐκάστοις ἧ— 848 τριχῇ διαιρείσθω κατὰ λόγον, ἐν μὲν μέρος τοῖς ἐλευθέροις, ἐν δὲ τοῖς τούτων οἰκέταις· τὸ δὲ τρίτον δημιουργοῖς τε καὶ πάντως τοῖς ξένοις, οἳ τέ τινες αὐτῶν μετοικούντων ὥσι συνοικούντες τροφῆς ἀναγκαίου δεόμενοι, καὶ ὅσοι χρεῖα τινὶ 5 πόλεως ἢ τινος ἰδιωτῶν εἰσαφικνοῦνται ἐκάστοτε, πάντων τῶν ἀναγκαίων ἀπουρηθὲν τρίτον μέρος ὄνιον ἐξ ἀνάγκης ἔστω τοῦτο μόνον, τῶν δὲ δύο μερῶν μηδὲν ἐπάναγκες ἔστω πωλεῖν. πῶς οὖν διή ταῦτα ὀρθότατα νέμοιτ' ἂν; πρῶτον 5 μὲν δῆλον ὅτι τῇ μὲν ἴσα, τῇ δ' οὐκ ἴσα νέμομεν.

ΚΑ. Πῶς λέγεις;

ΑΘ. Χεῖρω που καὶ βελτίω τούτων ἕκαστα ἀνάγκη φύειν καὶ ἐκτρέφειν τὴν γῆν. 5

ΚΑ. Πῶς γὰρ οὗ;

ΑΘ. Τῷ μὲν τοίνυν τοιούτῳ τῶν μερῶν, τριῶν ὄντων, μηδὲν

d 4 στρατηγοὶ L (ut vid.) O²: στρατῖκοι A: στρατικοὶ O e 7 τὰ (post καὶ) secl. ci. Stallbaum a 1 πράσιμα ἐν] πράσιμ' ἂν Ast: aut ὅσ' ἂν scribendum aut ἧ delendum ci. Stallbaum a 4 αὐτῶν scripsi: αὐτῶν A O: ἂν τῶν O² a 5 ὅσοι χρεῖα O²: ὅσαι χρεῖαι A L O

πλέον ἐχέτω μήτε τοῖς δεσπόταις ἢ δούλοις νεμόμενον, μήτε
 αὐτὸ τῶν ξένων, ἀλλὰ τὴν τῆς ὁμοιότητος ἰσότητα ἢ νομῇ
 c πᾶσι ἀποδιδότω τὴν αὐτὴν· λαβὼν ἕκαστος τῶν πολιτῶν τὰ
 δύο μέρη κύριος ἔστω τῆς νομῆς δούλοις τε καὶ ἐλευθέροις,
 ὅπόσ' ἂν καὶ ὅποια βούληται διανέμειν. τὸ δὲ πλέον τούτων
 μέτροις τε καὶ ἀριθμῷ τῆδε χρῆ διανέμεσθαι· λαβόντα τὸν
 5 ἀριθμὸν πάντων τῶν ζῶων οἷς ἐκ τῆς γῆς δεῖ τὴν τροφήν
 γίγνεσθαι, διανέμειν.

Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο αὐτοῖς οἰκίσεις δεῖ χωρὶς διατεταγμένας
 εἶναι· τάξις δὲ ἦδε πρέπει τοῖς τοιούτοις. δώδεκα κώμας
 εἶναι χρῆ, κατὰ μέσον τὸ δωδεκατημόριον ἕκαστον μίαν, ἐν
 d τῇ κώμῃ δὲ ἐκάστη πρῶτον μὲν ἱερὰ καὶ ἀγορὰν ἐξηρησθαι
 θεῶν τε καὶ τῶν ἐπομένων θεοῖς δαιμόνων, εἴτε τινὲς ἔντοποι
 Μαγνητῶν εἴτ' ἄλλων ἰδρύματα παλαιῶν μνήμη διασεσω-
 μένων εἰσίν, τούτοις ἀποδιδόντας τὰς τῶν πάλαι τιμὰς
 5 ἀνθρώπων, Ἐστίας δὲ καὶ Διὸς Ἀθηναῖς τε, καὶ ὅς ἂν
 ἀρχηγὸς ἢ τῶν ἄλλων τοῦ δωδεκάτου ἐκάστου μέρους, ἱερὰ
 πανταχοῦ ἰδρῦσασθαι. πρῶτον δὲ οἰκοδομίας εἶναι περὶ τὰ
 e ἱερὰ ταῦτα, ὅπῃ ἂν ὁ τόπος ὑψηλότατος ἢ, τοῖς φρουροῖς
 ὑποδοχὴν ὅτι μάλιστα εὐερκῆ· τὴν δὲ ἄλλην χώραν κατα-
 σκευάζειν πᾶσαν δημιουργῶν τριακαίδεκα μέρη διελομένους,
 καὶ τὸ μὲν ἐν ἄστει κατοικίσειν, διελομένους αὐτὸ καὶ τοῦτο
 5 εἰς τὰ δώδεκα μέρη τῆς πόλεως ἀπάσης, ἔξω τε καὶ ἐν κύκλῳ
 κατανεμηθέντας, ἐν τῇ κώμῃ δὲ ἐκάστη τὰ πρόσφορα γεωργοῖς
 γένη τῶν δημιουργῶν συνοικίσειν. τοὺς δ' ἐπιμελητὰς εἶναι
 τούτων πάντων τοὺς τῶν ἀγρονόμων ἄρχοντας, ὄσων τε καὶ
 ὄντων ὁ τόπος ἕκαστος δεῖται, καὶ ὅπου κατοικοῦντες
 10 ἀλνπότατοί τε καὶ ὠφελιμώτατοί ἔσονται τοῖσι γεωργοῖσι.
 849 τῶν δὲ ἐν ἄστει κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπιμεληθῆναι καὶ ἐπιμελεῖσθαι
 τὴν τῶν ἀστυνόμων ἀρχήν.

b8 τοῖς A L O : τὸ τοῖς (τὸ s. v.) O¹ c1 λαβὼν A O : λαβὼν
 δ' vulg. d4 διασεσωμένων re vera A : διασεσωμένων fecit a (σ s. v.)
 d5 δε] τε fecit O² (τ s. v.) e6 γεωργοῖς A : γεωργοῖσι vulg.
 e7 γένη τῶν L (ut vid.) O² : μενοητων A : μὲν ῥητῶν fecit A² e10 γεωρ-
 γοῖσι A O : γεωργοῖσι L et fecit O² (υ s. v.)

Τοῖς δὲ δὴ ἀγορανόμοις τὰ περὶ ἀγορὰν που δεῖ ἕκαστα
 μέλειν· ἢ δ' ἐπιμέλεια, μετὰ τὴν τῶν ἱερῶν ἐπίσκεψιν τῶν
 κατ' ἀγορὰν μὴ τις ἀδικῆ τι, τῆς τῶν ἀνθρώπων χρείας τὸ
 5 δεύτερον ἂν εἴη, σωφροσύνης τε καὶ ὕβρεως ἐπισκόπους ὄντας
 κολάζειν τὸν δεόμενον κολάσεως. τῶν δὲ ὠνίων, πρῶτον
 μὲν τὰ περὶ τοὺς ξένους ταχθέντα πωλεῖν τοῖς ἀστοῖς σκοπεῖν
 εἰ γίγνεται κατὰ τὸν νόμον ἕκαστα. νόμος δ' ἐκάστῳ μηνὸς
 τῆ νέα ὦν δεῖ πραθῆναι τὸ μέρος τοῖς ξένοις ἐξάγειν τοὺς
 ἐπιτρόπους, ὅσοι τοῖς ἀστοῖς ξένοι ἢ καὶ δοῦλοι ἐπιτρο-
 5 πεύουσι, δωδεκατημόριον πρῶτον τοῦ σίτου, τὸν δὲ ξένον
 εἰς πάντα τὸν μῆνα ὠνεῖσθαι σῖτον μὲν καὶ ὅσα περὶ σῖτον
 ἀγορᾷ τῆ πρώτῃ· δεκάτῃ δὲ τοῦ μηνὸς τὴν τῶν ὑγρῶν οἱ μὲν
 πρᾶσιν, οἱ δὲ ὠνὴν ποιείσθωσαν δι' ὕλου τοῦ μηνὸς ἰκανήν·
 τρίτῃ δὲ εἰκάδι τῶν ζώων ἔστω πρᾶσις, ὅσα πρατέα ἐκάστοις
 10 ἢ ὠνητέα αὐτοῖς δεομένοις, καὶ ὀπόσων σκευῶν ἢ χρημάτων
 γεωργοῖς μὲν πρᾶσις, οἶον δερμάτων ἢ καὶ πάσης ἐσθήτος
 ἢ πλοκῆς ἢ πιλήσεως ἢ τινων ἄλλων τοιούτων, ξένοις δὲ
 ἀναγκαῖον ὠνεῖσθαι παρ' ἄλλων κτωμένοις. καπηλείας δὲ
 15 τούτων ἢ κριθῶν ἢ πυρῶν εἰς ἄλφιστα νεμηθέντων, ἢ καὶ τὴν
 ἄλλην σύμπασαν τροφήν, ἀστοῖς μὲν καὶ τούτων δούλοις μήτε
 τις πωλείτω μήτε ὠνεῖσθω παρὰ τοιούτου μηδεὶς μηδεὶός, ἐν
 δὲ ταῖς τῶν ξένων ξένος ἀγοραῖς πωλείτω τοῖς δημιουργοῖς
 20 τε καὶ τούτων δούλοις, οἴνου τε μεταβαλλόμενος καὶ σίτου
 πρᾶσιν, ὃ δὴ καπηλείαν ἐπονομάζουσιν οἱ πλείστοι· καὶ
 ζώων διαμερισθέντων μάγειροι διατιθέσθων ξένοις τε καὶ
 δημιουργοῖς καὶ τούτων οἰκέταις. πᾶσαν δὲ ὕλην καύσιμον
 25 ὀσημέραι ξένος ὁ βουληθεὶς ὠνεῖσθω μὲν ἀθρόαν παρὰ τῶν
 ἐν τοῖς χωρίοις ἐπιτρόπων, πωλείτω δὲ αὐτὸς τοῖς ξένοις,
 καθ' ὅσον ἂν βούληται καὶ ὀπόταν βούληται. τῶν δὲ ἄλλων
 30 χρημάτων πάντων καὶ σκευῶν ὀπόσων ἐκάστοισι χρεία,

a 3 δὴ ἀγορανόμοις τὰ περὶ ἀγορὰν L O³: δι' ἀγορὰν A O a 5 τὸ
 A O: τὸ δὲ vulg. b 1 δ' ἐκάστῳ A L O: δὲ ἔστω vulg.: δ' ἐκάστου
 Hermann b 6 δεκάτῃ A O: τῆ δεκάτῃ L c 2 αὐτοῖς] αὐ
 τοῖς Ast καὶ om. A O: add. s. v. A² e 1 ται καὶ ὀπόταν βούλη
 in marg. A³: om. A cum pr. O

πωλείν εἰς τὴν κοινὴν ἀγορὰν φέροντας εἰς τὸν τόπον
 ἕκαστον, ἐν οἷς ἂν νομοφύλακές τε καὶ ἀγορανόμοι, μετ'
 5 ἀστυνόμων τεκμηράμενοι ἔδρας πρεπούσας, ὄρους θῶνται
 τῶν ὠνίων, ἐν τούτοις ἀλλάττεσθαι νόμισμά τε χρημάτων
 καὶ χρήματα νομίσματος, μὴ προϊέμενον ἄλλον ἐτέρῳ τῇ
 ἀλλαγῇ· ὁ δὲ προέμενος ὡς πιστεύων, ἐάντε κομισθῆται
 καὶ ἂν μὴ, στεργέτω ὡς οὐκέτι δίκης οὔσης τῶν τοιούτων
 850 περὶ συναλλάξεων. τὸ δὲ ὠνηθῆν ἢ πραθῆν ὅσῳ πλεόν ἂν ἦ
 καὶ πλεόνος ἢ κατὰ τὸν νόμον, ὃς εἴρηκεν πόσου προσγενο-
 μένου καὶ ἀπογενομένου δεῖ μηδέτερα τούτων ποιεῖν, ἀναγρα-
 φήτω τότ' ἤδη παρὰ τοῖς νομοφύλαξιν τὸ πλεόν, ἐξαλειφέσθω
 5 δὲ τὸ ἐναντίον. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ περὶ μετοίκων ἔστω τῆς
 ἀναγραφῆς πέρι τῆς οὐσίας. ἰέναι δὲ τὸν βουλόμενον εἰς
 τὴν μετοίκησιν ἐπὶ ῥητοῖς, ὡς οἰκήσεως οὔσης τῶν ξένων τῷ
 b βουλομένῳ καὶ δυναμένῳ κατοικεῖν, τέχνην κεκτημένῳ καὶ
 ἐπιδημοῦντι μὴ πλεόν ἐτῶν εἴκοσιν ἀφ' ἧς ἂν γράψηται,
 μετοίκιον μηδὲ σμικρὸν τελοῦντι πλήν τοῦ σωφρονεῖν, μηδὲ
 ἄλλο αὖ τέλος ἔνεκά τινος ὠνῆς ἢ καὶ πράσεως· ὅταν δ'
 5 ἐξήκωσιν οἱ χρόνοι, τὴν αὐτοῦ λαβόντα οὐσίαν ἀπιέναι.
 ἐὰν δ' ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις αὐτῷ συμβῆ λόγου ἀξίῳ πρὸς
 εὐεργεσίαν τῆς πόλεως γεγονέναι τινα ἰκανήν, καὶ πιστεύῃ
 πείσειν βουλὴν καὶ ἐκκλησίαν, ἢ τινα ἀναβολὴν τῆς ἐξοι-
 c κήσεως ἀξιῶν αὐτῷ γίνεσθαι κυρίως, ἢ καὶ τὸ παράπαν διὰ
 βίου τινα μονήν, ἐπελθὼν καὶ πείσας τὴν πόλιν, ἅπερ ἂν πείσῃ,
 ταῦτα αὐτῷ τέλεα γιγνέσθω. παισὶ δὲ μετοίκων, δημιουργοῖς
 οὔσι καὶ γενομένοις ἐτῶν πεντεκαίδεκα, τῆς μὲν μετοικίας
 5 ἀρχέτω χρόνος ὁ μετὰ τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος, ἐπὶ
 τούτοις δὲ εἴκοσιν ἔτη μείνας, ἴτω ὅπῃ αὐτῷ φίλου, μένειν
 δὲ ἂν βούληται, κατὰ τὰ αὐτὰ μενέτω πείσας· ὁ δὲ ἀπιῶν
 d ἐξαλειψάμενος ἴτω τὰς ἀπογραφάς, αἵτινες ἂν αὐτῷ παρὰ
 τοῖς ἀρχουσίω γεγραμμέναι πρότερον ὦσιν.

b 1 κατοικεῖν A L O : μετοικεῖν O² (μετ s. v.) b 6 ἐν τοῖς] γρ.
 ἀπ' ὀρθώσεως· ἐὰν δ' ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις in marg. L O c 6 μείνας
 ἴτω A (ut vid.) L et in marg. γρ. A³ O : in textu μεινάτω O et fecit A²